

AGRICULTURA

SUMARI:

Número dedicat a l'Exposició de Maquinària Agrícola de Lleida

Els nostres pagesos: El Sr. Manuel Florensa — La Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre — Els actes de l'Exposició Agrícola a Lleida. L'organització. La inauguració. Les cases que concorregueren a l'Exposició. Els compartiments més visitats. Els premis. Les conferències. Assaigs i demostracions. Una sessió de la Junta de Govern de la Confederació. Excursions, visites, banquets i altres actes diversos. Clausura de l'Exposició. — L'Exposició de Lleida. Visió de conjunt, per Antoni Bergós — El Canal d'Aragó i Catalunya, per Manuel Florensa. — El Concurs de Tractors de l'Exposició de Lleida, per L. Ticó — El Canal d'Urgell, per Romà Sol — Els motors animats i el bestiar de treball, per M. Rossell i Vilà.

I RAMADERIA

ENCICLOPEDIA AGRÍCOLA

publicada sots la direcció de G. WERY

Les matèries que's tracten especialment en aquesta ENCICLOPÈDIA AGRÍCOLA són: *Cultiu i purificació del sol.*
Producció i cultiu de les Plantes. — *Producció i cuidado dels animals.* — *Tecnologia agrícola.*
Ingenieria rural. — *Indústries agrícoles* — *Economia i Legislació rural.*

VOLUMS PUBLICATS

Química agrícola (Química del suelo). G. André (2ª edició 2 volums. — Tela, 24 pessetes.
 Química agrícola (Química vegetal). G. André. 2 volums. — En premsa n. e.
 Viticultura. P. Pacottet. — En premsa n. e.
 Vinificació. P. Pacottet (2ª edició) — 14 ptes.
 Higiene y Enfermedades del ganado. P. Cagny y R. Gouin (2ª edició). — 14 ptes.
 Avicultura. C. Voilletter (2ª edició). — 14 ptes.
 Abonos. C. V. Garola (2ª edició). 2 volums. — 24 ptes.
 Cereales. C. V. Garola. — 14 ptes.
 Riegos y Drenajes. Risler y Wery. — 14 ptes.
 Las Conservas de frutas. A. Rolet. — En premsa n. e.
 Alimentación racional de los Animales domésticos. R. Gouin. — 14 ptes.
 Entomología y Parasitología agrícolas. G. Guenoux. — 14 ptes.
 Enfermedades parasitarias de las plantas cultivadas. P. Delacroix. — 12 ptes.
 Enfermedades y parasitarias de las plantas cultivadas. P. Delacroix. — 2 ptes.
 Lecheria. C. Martin. — 12 ptes.
 Arboricultura frutal. L. Bussard y J. Duval. — 14 ptes.
 Material vitícola. R. Brunet. — 12 ptes.
 Material vinícola. R. Brunet. — 14 ptes.
 Praderas y Plantas forrajeras. C. V. Garola. — 15 ptes.
 Botánica agrícola. E. Schribaux y J. Nanot. — 12 ptes.
 Zootecnia general. P. Diffloth. 2 volums — 27 ptes.
 Microbiología agrícola. E. Kayser. 2 volums. — 24 ptes.
 Ganado lanar. P. Diffloth. — 12 ptes.
 Silvicultura. A. Fron. — 14 ptes.
 Razas bovinas. P. Diffloth. — 15 ptes.

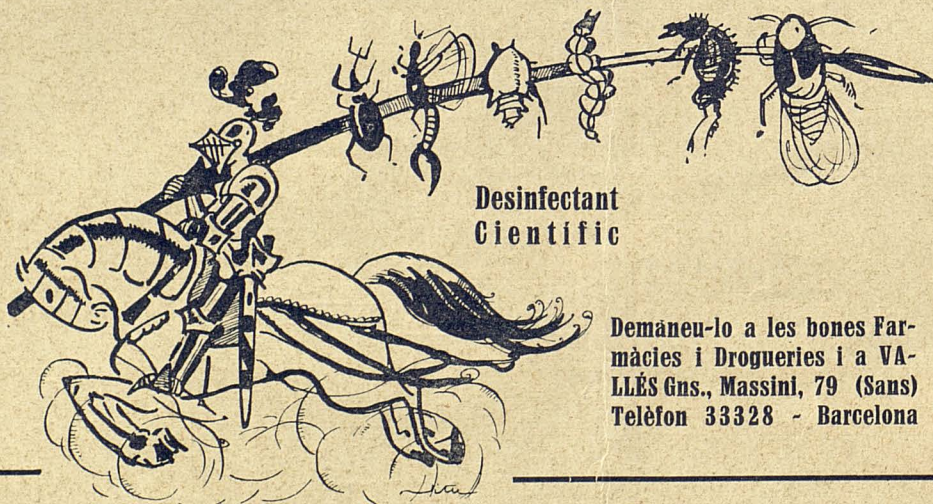
Aguardientes y Vinagres. P. Pacottet. — Tela, 14 peses.
 Las Conservas de Legumbres. Carnes, productos del corral y de la lecheria. A. Rolet. — 12 ptes.
 La remolacha y la fabricación del azúcar de remolacha. E. Saillard. — 17 ptes.
 Industria y comercio de los Abonos. C. Pluvinage. — 14 ptes.
 Construcciones rurales. J. Danguy. — 14 ptes.
 Economía rural. E. Jouzier. — 14 ptes.
 Compendio de Agricultura. C. Seltensperger. — 14 ptes.
 Explotación de un dominio agrícola. R. Vaigner. — 15 ptes.
 Apicultura. R. Hommel. — 14 ptes.
 Cultivo hortícola. L. Bussard. — 12 ptes.
 Cabras, cerdos, conejos. P. Diffloth. — 12 ptes.
 El Manzano de sidra y la Sidreria. C. Warcollier. — 15 ptes.
 Sericicultura. P. Vieil. — 12 ptes.
 Hidrologia agrícola. F. Diénert. — 12 ptes.
 Higiene de la Granja. Regnard y Portier. — 12 ptes.
 La Mimbrera (Cultivo y aplicaciones). E. Leroux. — 12 ptes.
 Prácticas de Ingeniería rural. P. ovost y Rolet. — 12 ptes.
 Máquinas de labranza. G. Coupan. — 14 ptes.
 Razas caballares. P. Diffloth. — 14 ptes.
 Análisis agrícolas. R. Guillin. — 12 ptes.
 Agricultura general. P. Diffloth (2ª edició). 4 volums.
 I. Suelo y mejoramiento de las tierras. — 12 ptes.
 II. Labores y rotación de cultivos. — 12 ptes.
 III. Siembras y cuidado de los cultivos. — 12 ptes.
 IV. Cosechas y conservación de los productos agrícolas. — 12 ptes.
 Producción y doma del caballo. J. Bonnefont. — 12 ptes.
 Meteorología y Física agrícolas. Klein y Sanson. — 12 ptes.

VOLUMS EN PREMSA

Topografía agrícola. C. Muret.
 Vinos de Champaña y Vinos espumosos. P. Pacottet y L. Guittonneau.

Destileria agrícola e industrial. E. Boullanger 2 volums.
 Electricidad agrícola. A. Petit.
 El libro de la campesina. O. Bussard.

De venda en la LLIBRERIA CATALONIA, Plaça de Catalunya, 17 — BARCELONA

LISOL

VALLÈS G.^{NS}

L'únic que pot combatre eficaçment totes les plagues del camp i dels arbres fruiters
 Indispensable per a la curació de tota classe de mals del bestiar.

Demaneu-lo a les bones Farmàcies i Drogueries i a VALLÈS Gns., Massini, 79 (Sans)
 Telèfon 33328 - Barcelona

OLIVERS ERBEQUINS

L'Oliver **ERBEQUI**, que de temps immemorial proporciona plètoriques collites en la molt coneguda comarca olivarera d'Urgell, va multiplicant ses excepcionals aptituds a altres regions, fins al punt de reemplaçar les varietats d'assenyalada apreciació, poc a poc es veuen ampliades àrees immenses de conreu i fins dominar les comarques que l'han assajat.

Realça l'estimació d'aquest arbre sa gran resistència a les seques, com ho demostra el que molts terrenys de secà amb precipitacions interiors a 300 mil·límetres per any, viu, prospera i fructifica l'**Erbequi**.

El veureu ben dret en els indrets pedregosos, frondós en les terres soltes i sempre verd en les arenes i fins en els llocs menys afavorits. En les terres de calç, com també en les argilenques arriba a donar produccions que van en continu augment.

Es notable aquest oliver per sa ràpida tendència a fructificar, essent molt comú per poc que la terra es presti (les cures de cultiu l'estimulin, a cobrir-se de fruit als pocs anys d'ésser plantat).

Altra característica de l'**Erbequi** és la de permetre fàcilment ésser defensat de molts flagells que en altres varietats causen estralls, així com el lliurar-se de les gelades.

Es recomana especialment aquest oliver:

- I. Per donar-se en la majoria dels terrenys, per pobres que siguin.
- II. Per sa notable resistència a les gelades.
- III. Per començar son rendiment als tres anys.
- IV. Per la facilitat de recol·lecció.
- V. Per no causar en ell els estralls que ocasionen en altres varietats, les malalties i pestes que solen encevar en aquesta classe d'arbres.

PREUS:

De 1 any, 0'50 a 0'70 metres	25 plançons .	25 Ptes.
	50 »	45 »
	100 »	80 »
De 2 anys, 0'75 a 1'10 metres	25 »	35 »
	50 »	60 »
	100 »	110 »
De 3 anys, 1'10 a 1'50 metres	25 »	40 »
	50 »	75 »
	100 »	130 »
Copats escollits mínim 1'50 metres	25 »	50 »
	50 »	90 »
	100 »	160 »

Embalatge, en bones caixes amb molça a 10 Ptes. per centenar de plantes.

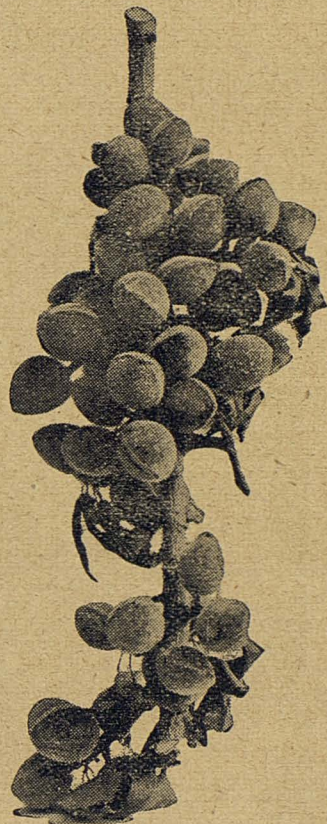
"EL CULTIVADOR MODERNO" TRAFALGAR, 76 (Prop Arc Triomf)
Apartat 625 - Telèfon 18744
BARCELONA

Demanin-se catàlegs d'arbres fruiters, forestals i llavors de totes classes

Ametllers "Desmai"

Aquest arbre converteix les terres més aspres i seques en vergers reproductius, fins al punt de superar en valor al dels millors terrenys destinats a cereals i cultius similars. On abunden els cultius d'arbustos les crisis són fàcilment evitables, més aprofitades les terres i on més recursos troba la població camperola.

Els fruits de les terres de secà són els més indicats per a portar la major transformació agrària i econòmica. Els qui compten amb alguns centenars d'aquests arbres, poden dir que tenen assegurada sa subsistència. Les millores més positives de la propietat rural descansen en aquestes plantacions. Amb elles les terres ingrates poden donar les més segures i sanejades rendes, i els cabals invertits en aquesta classe d'arbres asseguruen els més positius interessos.

Poden fixar-se els agricultors que aspiren augmentar els rendiments de ses terres en els beneficis i avantatges que aquells els ofereixen i els escassos cabals que tant per a sa instal·lació com per a sa conservació són necessaris.

L'ametller **Desmai** mereix cada dia més particular predilecció per sa major resistència als freds i glaçades, el qual el fa recomanable de manera especial en els llocs on les baixes temperatures són més de temer.

PREUS:

De 2 anys d'empelt	185 Ptes. el 100
De 1 » » 1. ^a selecció.	160 » »
De 1 » » 2. ^a »	130 » »

PLANTER D'AMETLLERS sense empeltar per a la formació de viviers

De 1 any, 100 plantes, 25 Pessetes	— 1000 plantes, 200 Pessetes
De 2 » 100 » 35 »	— 1000 » 300 »

EL CULTIVADOR MODERNO

TRAFALGAR, 76 (prop l'Arc del Triomf) - APARTAT 625
TELÈFON 18744 - **BARCELONA**

Demanin-se Catàlegs d'Arbres fruiters, forestals i granes per a sembrar seleccionades

Voleu que els porcs no pateixin raquitisme o dolor?

Voleu engreixar de pressa els porcs?

La causa del raquitisme és una alimentació incompleta, la manca en la ració d'elements indispensables per a la formació d'ossos i muscles.

En la **Provendine** s'hi troben totes les substàncies contra el *Raquitisme* dels porcs.

Els ramaders que donen **Provendine** a llurs porcs engreixen més ràpidament que no pas els que no utilitzen la **Provendine**.

La **Provendine** és el mateix temps un poderós estimulament de la nutrició.

La mateixa ració amb **Provendine** o sense, la bàscula diu per

la diferència de pes, els porcs que han menjat **Provendine** i els que no l'han tastat.

Provar-ho no costa gaire. El ramader que ho prova, ja no deixa mai més de donar Provendine als porcs

La **PROVENDINE** és un producte que conté fosfats i vitamines superactivades per l'acció dels raigs ultravioleta. És suficient afegir-la en petites dosis, al pinso habitual dels porcs.

Demaneu fullets i detalls a

BUSQUETS, GERMANS I C.^{IA} - Corts, 587, entresol - BARCELONA

o a les seves Sucursals:

MADRID
Rda. Atocha, 23

SEVILLA
Apartat 82

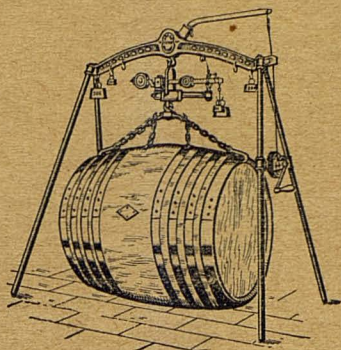
BILBAO
Apartat 432

VALENCIA
Martí, 4 i 6

VIGO
García Barbon, 43

GIJÓN
R. García Alvarez, 26

PALMA DE MALLORCA
Plaça Weyler, 1

Bàscules **ARISO**

SANS, 12 :: :: BARCELONA

Les utilitzen en quasi tots els Sindicats, magatzems d'olis i vins, i indústries, per llur
-- -- duració, seguretat i exactitud -- --

Caixes d'acer per a valors amb clau i sense

Nou sistema patentat d'un sol bloc massís INFRACTURABLES, contra foc i soplet,

Bàscula-Grua portàtil model 207
Demani dibuixos i preus

NOGAT

PRODUCTE ESPECIAL MATA-RATES

El mata-rates "Nogat" constitueix el producte més còmode, ràpid i eficaç per a matar tota classe de rates i ratolins. Es ven a 50 cèntims paquet i a 10 pessetes la caixa de 25 paquets a Barcelona, Farmàcia Gelart, Princesa, 7, Drogueries Vidal i Ribas i en les principals farmàcies i drogueries d'Espanya, Portugal i Amèriques.

Producte del Laboratori Sokatarg
Carrer del Ter, 16 - Telèf. 564 S. M. - Barcelona

NOTA.—Dirigint-se i ensems enviant per Gir Postal o segells de Correus l'import més 50 cèntims per despeses de remesa, el Laboratori, a volta de correu, verifica la remesa de la comanda.

Viticultors! Hortelans! Fructicultors!

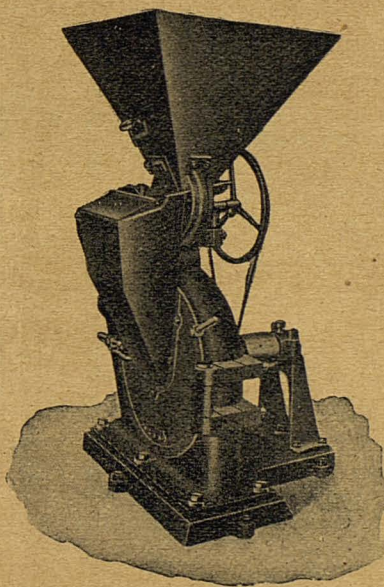
el

PYRALION SCHLÆSING CONCENTRE

és el més eficaç dels insecticides d'hivern per les vostres vinyes i els vostres fruïterars :: Destruïx la cuca de l'alfàs i similars :: Evita la feridura o llampat del ceps.

Adreceu-vos a **J. DORGEGRAY** VIA LAIETANA, 19
BARCELONA

La casa J. Dorgegray s'honora a posar gratuïtament a disposició dels senyors agricultors el seu servei tècnic

MOLI "ALFA"

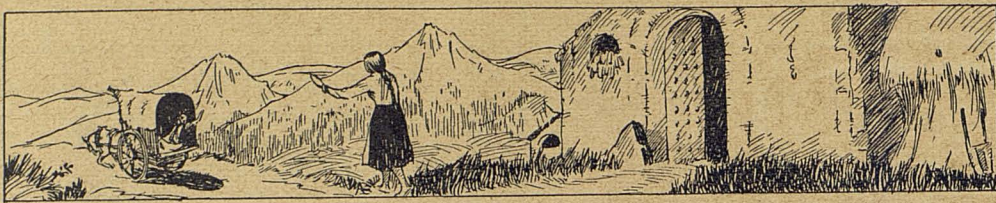
El millor per a pinsos per al ramat, matèries dures i fibroses. Dispositiu de moldre especial patentat.

ANDREU MORROS

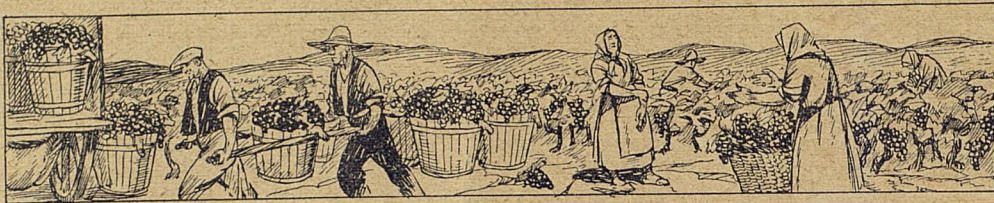
Oficines Avinguda del Marquès Argentera, 21
BARCELONA

Instal·lacions i reformes de FABRIQUES DE FARINES

FABRICACIÓ NACIONAL. Sol·licitar preus i catàlegs

... Escolta, Peret! No et descuidis de portar de la Farmàcia un tub de
DERMOSA CUSI ANTISEPTICA
 Ja saps que a casa no hi pot mancar.

En els dies de tardor, quan la recollida dels fruits i collites requereixen una feina aclaparadora, deuen evitar-se possibles contra-temps i procurar a l'ensem, portar amb les eines un tub de **DERMOSA CUSI ANTISEPTICA**. És l'època de l'any en què «el temps és or», i s'ha de assegurar la salut en el possible, protegint les ferides contra l'infecció.

LA DERMOSA CUSI ANTISEPTICA

és útil en tot lloc i a qualsevol hora per a tractar:

Ferides, erosions i afeccions de la pell de caràcter infeccios

Actua amb més eficàcia que els antisèptics-cicatritzants coneguts fins avui. No és verinosa, ni càustica, ni irritant. Evita el que s'enganxin els apòsits. No destrueix els teixits sans. Es conserva inalterable. És de fàcil aplicació.

ES VEN A LES FARMACIES:

Tub gran a ptes. 3'50. Tub petit a ptes. 1'50. Tub per a Veterinària a ptes. 7'50

DEMANI UNA MOSTRA
 ENVIANT AQUEST ANUNCI

Laboratoris del Nord d'Espanya - Masnou - Barcelona

NITRAT DE CALÇ B. A. S. F.

Insuperable adob
 azoat de cobertera i
 d'efectes rapidíssims
 contenint $\frac{15}{16}$ per 100
 de Nitrogen i 28 per
 100 de Calç

**DE L'ENDA A LES PRIN-
 CIPALS CASES D'ADOB**

AGRICULTURA I RAMADERIA

DIES DE SORTIDA: EL 15 DE CADA MES
UN SOL NÚMERO: 1 Pesseta

DIRECTOR:
M. ROSSELL I VILÀ

SUBSCRIPCIÓ: BARCELONA, ANY: Ptes. 9
FORA: Ptes. 10 ESTRANGER: Ptes. 11

ELS NOSTRES PAGESOS

El senyor Manuel Florensa

Amb Manuel Florensa i Farré ens trobem amb un d'aquells casos tan freqüents a Catalunya, de què amb tot i les múltiples activitats que despleguen i els variats aspectes que ofereixen, tenen com aglutinant de tot un extraordinari afecte a l'agricultura, en ell tant més remarcable, tota

vegada que no en ve de tradició ni pels seus ascendents ni pels estudis a què es dedicà.

Home que disfruta d'un extraordinari afecte entre els lleidatans, ha sabut compartir les tasques professionals amb els quefers agrícoles, i al costat de la seva biblioteca jurídica hi té l'abundosa biblioteca agrícola, reveladora de l'interès amb què segueix la marxa de les publicacions i de com escolleix els fruits de la investigació i de l'estudi.

Deixant de banda la seva actuació política, que havia d'ésser natural en un home de les seves personals condicions, direm que en el camp de l'agricultura ha estat home que ha curat preferentment a convertir en terrenys incults les seves propietats de la Saira, Almacells i Almaceletes, i a la plantació d'arbrats que ha culminat en la seva acció social d'Alborje (Saragossa), les riberes de la qual han estat fixades i l'Ebre no hi ocasiona els danys habituals que hi feia.

En el Canal d'Aragó fou Vice-president del Comité executiu, i en passar a la Confederació i crear-se les Junes Socials, fou nomenat President, càrrec que actualment regenta amb general satisfacció de les comarques afectades.

Són recents encara les seves intervencions en el Congrés de Recs desenrotllant un tema tan interessant com el de «Mijans d'evitar la insuficiència del Canal d'Aragó i Catalunya i aprofitar les disponibilitats actuals», i més recent encara la seva intervenció en l'Exposició de Lleida, presidint-ne el Patronat organitzador, col·laborant constantment en revistes de caràcter tècnic i enaltint amb la seva actuació i el seu pregon afecte l'estol abnegat de treballadors que tenen cura amorosament de la nostra agricultura.

La Confederació sindical hidrogràfica de l'Ebre i l'Exposició de maquinària agrícola de Lleida

EL R. D. de març de 1926 creà la Confederació sindical hidrogràfica de l'Ebre. La Confederació, segons paraules del seu lletrat assessor don Josep Valenzuda de la Rosa, és un organisme autònom, que es governa per si mateix; administra els seus interessos; té personalitat jurídica, i actua per delegació de l'Estat. L'acció de la Confederació comprèn la utilització íntegra de les aigües en el triple aspecte de regadiu, força motriu i locomoció.

En la Confederació sindical hidrogràfica de l'Ebre hi estan compreses les dues zones de regadiu més extenses de Catalunya: la del Pla de Lleida, servida pel Canal d'Aragó i Catalunya i la de l'Urgell, regada pel Canal d'Urgell.

Els elements directament interessats d'ambdues zones de regadiu estan contents de què aquestes depenguin de la Confederació. El Canal d'Aragó i Catalunya amb el pantan de Barasona, en construcció, podrà obtenir una regularització d'aigua durant l'estiu, la qual, per regla general, mancava. Els urgellesos, amb la construcció del subcanal, en subhasta, estan també molt satisfets, i segons expressió del senyor Maluquer, en el banquet popular, amb una mica d'imaginació es pot sentir el tritlleig de totes les campanes d'Urgell. Els regadius de l'horta de Lleida i els propis veïns de la ciutat poden també estar esperançats, puix que hi ha, segons sembla, el propòsit de construir un pantan a l'estret de Pinyana, assegurant d'aquesta forma l'abastiment de la ciutat, i a més les aigües sobreres, per Coll de Foix passarien a la zona catalana del Canal d'Aragó i Catalunya. I a les comarques de les Garrigues i Sagarra, la Confederació també les hi ha deixat veure la possibilitat de convertir-les en comarca de regadiu.

El problema és tan important que AGRICULTURA I RAMADERIA pensava, amb motiu de l'Exposició de Lleida, demanar a caracteritzades personali-

tats quina opinió tenien respecte el particular. Aquestes personalitats amb les quals havia pensat AGRICULTURA I RAMADERIA eren els senyors Baró d'Esponellà, Manuel Florensa i Romà Sol. El que pensen aquestes personalitats, però, ja ho sabem; llur criteri es marca clarament en actes públics, fa poc manifestats. El Baró d'Esponellà expressa la seva satisfacció per la Confederació en la conferència donada a Lleida, la qual reproduïm més avall. El senyor Florensa i Sol han expressat el seu criteri en la revista *Vida Lleidatana*, en dos articles que també copiem.

Un dia que ens vagui, tractarem a fons aquesta qüestió transcendental.

Per avui, posem tan sols a consideració dels nostres lectors els següents fets. L'estatge social de la Confederació, l'Assemblea o òrguen legislatiu, la Junta de govern, la Direcció tècnica, la funció de Justícia, estudi d'obres i projectes, aplicacions forestals, administració i patrimoni, comitè de construcció i explotació, serveis tècnics de tota mena, és a dir, direcció i funcions, tot es troba centralitzat a Saragossa.

Això vol dir que tots els nostres rius que indirectament o directament van a parar a l'Ebre són ja des d'ara intervinguts per Saragossa i que totes les aigües dels nostres rius, tan les que serveixen per a regar com les utilitzades per a donar força, com les que es puguin emprar per a el transport, són d'ara i endavant sota el govern de la Confederació.

* * *

L'Exposició de maquinària agrícola, de Lleida, organitzada per la Confederació, ha estat com la publicitat del fet del domini de la Confederació en terres catalanes. Val a dir que l'Exposició ha tingut una resonància més general a Catalunya que la integració a la Confederació dels rius catalans de la conca de l'Ebre.

Feu que la ració sigui completa i nutritiva afegint-hi uns grams de "NITROGINA" i obtindreu un engreix ràpid dels porcs i una gran producció d'ous en les gallines

Demanin referències i preus a: FRANCESC ESPINAS - J. A. Clavè, 17 - Telèfon A. 701 - Barcelona

uenca. Al Cel ens
puguem veure.

AG La Revista «Agricultura i Ramade-
ria» de Barcelona comentant unes rat-
lles molt propies de la revista de Lleida
que les ha escrites, diu: Pobra gent la
que només te set d'aigua;

un
lit
con
i P
en
un
esc
bre
ciu
Ca
un
lita
la
Sapiga la revista barcelonina, que la
part mes noble de la pagesia lleidatana,
ni momentaniamment s'ha caragirat i per
lo mateix que te set de realitats, ha do-
nat el seu valor a la passada exposició,
pero res mes que el seu valor, sense
que haigi sigut prou per traureli del
cap, el recort de institucions desapa-
rescudes d'eficacia immensament supe-
rior a la visita al gran aplech de bom-
bes, tractors i altres atuells que aquí no
tenen gaire mercat.

Una virada a preu fet es sempre re-
pulsiva, encara que el preu sigui alt,
com una Exposició o una Alcajdia en
temps de la política vella, i aquestes
virades no les fa ni les ha fetes Lleida.

Van tenir un gran exit les conferen-
cies que va pronunciar a la Lliga el

Per a organitzar l'Exposició es crearen diver-
sos organismes, que s'anomenaren *Patronat or-
ganitzador*, presidit pel senyor Manuel Floren-
sa; *Jurat d'admissió*, sota la presidència del dit
senyor; la *Comissió de propaganda*, presidida
pel senyor Ramon Felip; el *Comitè d'Honor*,
amb la presidència efectiva de don Antonio de
Gregorio Rocasolano i la presidència honorària
del senyor Arquebisbe de Tarragona; el *Comitè
de Direcció*, presidit pel senyor Antoni Bergós,
i, finalment, el *Jurat qualificador*, per don Ma-
nuel Lorenzo Pardo.

El Jurat es dividia en seccions i aquestes eren:

1. Maquinària agrícola en general, tractors i
camions. President, senyor Eusebi Martí La-
mich.
2. Maquinària i productes de les indústries
relacionades amb l'agricultura i la ramaderia.
President, don Francisco P. de Quinto.
3. Elevació d'aigües i esgotaments. President,
senyor Francesc Casamajó.
4. Material de nivellació de terres, apertures
de valls i drenatge. President, don José Cruz La-
pazaràn.
5. Sanitat del camp i higiene rural. Presi-
dent, don Gustavo Pittaluga.

LA INAUGURACIÓ.

Tal com estava anunciat, l'Exposició s'inau-
gurà el dia 25. Tot el comerç de Lleida, en se-

Lo Rampeu & Dñe
de Lleida

259

tota la premsa catalana, contrasten amb les rat-
lles finals de l'editorial de la revista *Lleida* (10
octubre: «Si tard o d'hora tot arriba, no ens
serà tan retreta la momentània virada, que per
encantament d'aquesta Exposició, ha fet Lleida,
girant-se d'espatlles a Llevant i mirant de cara
a Ponent, tota sorpresa i confiada... Qui té set
aigua cerca.»)

Pobra gent, la que només té set d'aigua!
Però, tot i així, som germans i no estem per re-
tretts. Necessitem les energies — les d'ells i les
nostres — per a millor causa.

AGRICULTURA I RAMADERIA, per tal d'associar-
se a l'èxit assolit per l'Exposició de maquinària
agrícola, té a gran honor dedicar-li aquest nú-
mero.

Exposició Agrícola de Lleida

nyal de festa, tancà les portes per a poder-se
associar d'una manera efectiva a l'obertura de
l'Exposició.

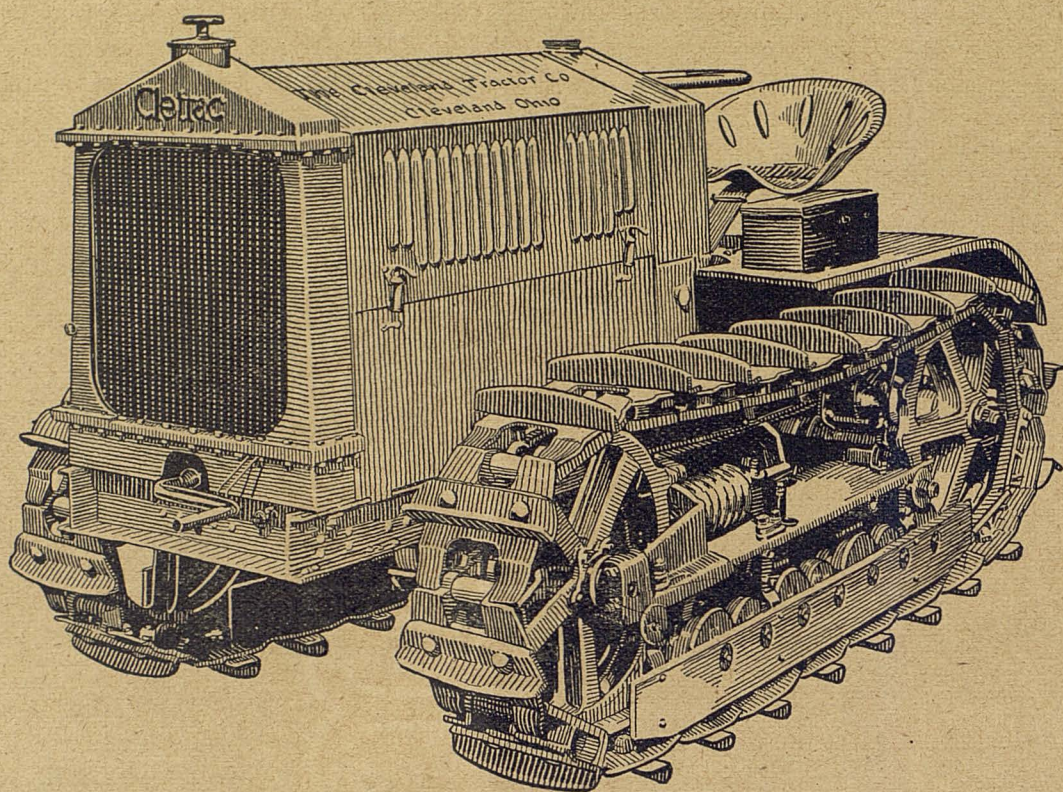
A les onze, l'Ajuntament, precedit dels ma-
cers, timbalers i bandera de la ciutat, es dirigí
al Palau de la Diputació, on fou rebut pel Pa-
tronat organitzador en ple, saludant la bandera
de la ciutat i el senyor Alcalde. Immediatament
l'Ajuntament fou rebut pel president de la Di-
putació, senyor Trabal.

Al Palau de la Diputació, lloc general de re-
unió, hi anaven compareixent les múltiples repre-
sentacions convidades, i als voltants del Palau
hi havia un públic nombrós, que participava de
l'entusiasme que regnava a tot Lleida.

A les dotze, el President de la Diputació adre-
çà als allí reunits una cordial salutació. El De-
legat regi, President de la Confederació, don An-
tonio de Gregorio Rocasolano, respongué al se-
nyor Angel Trabal.

A seguit el President de la Confederació donà
posseïció de llurs càrrecs al comitè de Direcció
de l'Exposició i als membres dels Jurats.

Immediatament les diverses personalitats i en-
titats que ha havia a la Diputació es posaren en
marxa vers els Camps Elisis, on hi havia l'Ex-
posició. Formaven la presidència de la comitiva
el Capità general, l'Alcalde, el Governador mi-
litar representant el Governador civil, el Presi-
dent de l'Audiència provincial, el Delegat d'Hi-
senda, el President de la Confederació, el Vicari
general en representació del Bisbe i Capítol de

A l'important stand de la casa AUTOMOBIL SALÓ es presentà una variada selecció de maquinària agrícola en la qual s'hi veien les acreditades Janus, Oliver, Vulcan, La Crosse, Vigata, Jean, etc.

Hi havia arades reversibles i apropiades a les tasques de la vinya i les arbúcies, per a terrenys de secà, durs i fangosos i el nou tipus d'arada de subsòl Oliver.

Per a desterrossar i polvoritzar el terreny, hi havia una grada de discos i rodet polvoritzador Oliver, el conegut conresador amb sembradora Jean i per a la nivellació de terres, les arrobaderes giratòries Vigata.

Cridava l'atenció el malacat «Hèrcules» de construcció nacional, apropiat per a grans rebaixos i elevació de pesos.

Tota aquesta maquinària es completava amb els acreditats tractors Cletrac que tan brillants resultats obtingueren a tots els concursos on s'han exhibit i darrerament en els de Tardienta i Lleida en els quals han obtingut medalles d'or i grans diplomes.

la Catedral i el Fiscal de l'Audiència provincial.

Arribada la comitiva a l'Exposició pujaren al temple els senyors que composaven la presidència, el Patronat organitzador i els tècnics de la Confederació.

El senyor Manuel Florensa, President del Patronat organitzador de l'Exposició, dirigí la paraula al públic. Manifestà que se sentia orgullós perquè l'Exposició que s'inaugurava anunciava

Les proves en el camp dels Magraners

dies de riquesa, prosperitat i progrés per a les comarques de Lleida; féu ressaltar el fet de l'ajut de la Confederació, que amb tant d'interès havia cooperat a la realització de l'acte al qual aporta els seus elements tècnics i els posà al servei dels pagesos que treballen. Deixeu—va dir—que el més humil de Lleida faci palesa manifestació d'agraïment a tots els estaments que han intervingut en la realització de l'Exposició, sense oblidar els obrers manuals, que amb llur esforç i continuat treball han fet possible que avui sigui inaugurada una de les exposicions d'Agricultura més importants que s'han celebrat a Europa.

Acabà demanant un aplaudiment per al senyor M. Lorenzo Pardo, ànima de la Confederació, per l'ajut i entusiasme portats a l'Exposició.

El bell discurs del senyor Florensa fou llargament aplaudit.

En nom de la ciutat parlà l'alcalde, senyor Pujol, qui agrai que fos Lleida l'escollida per a celebrar-hi l'Exposició d'Agricultura més important que hi ha hagut a Espanya. Digué que la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre és l'organisme paternal de Lleida, i que aquesta estimava en tot el que valia tal distinció.

Féu ressaltar la presència a l'acte de la bandera de la ciutat, la qual aplegava el cor de tots els lleidatans que sols volen i desitgen la prosperitat i la riquesa de la seva terra.

El delegat regi en la Confederació, senyor Rocasolano, catedràtic de la Facultat de Ciències de

Saragossa, diu que l'esmentat Institut rep amb emoció i gratitud l'Exposició, que qualifica de càtedra on es donaran lliçons pràctiques als agricultors. Fa esment de la cura que s'ha tingut amb la salut de la gent del camp, perquè la vida —va dir—és la millor riquesa, i per això en l'Exposició s'ha tingut un lloc preferent per a l'element sanitari.

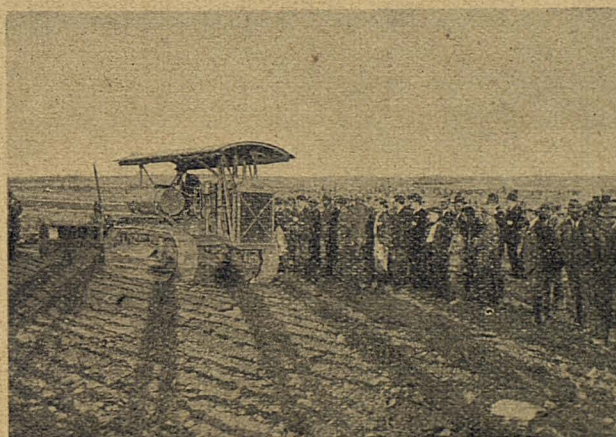
Remarcà la forta intervenció que en la Confederació ha tingut el ministre de Foment, i agrai les facilitats que el Govern ha donat en tota ocasió. Donà un visca a Lleida que fou fortament contestat per tothom.

Finalitzà el general Barrera amb un parlament enaltint la tasca de la Confederació, del Patronat i dels obrers, que amb llur treball comú han fet que en l'història de Lleida hi pugui figurar aquesta data com a dia gloriós, preparador d'un bell esdevenidor.

Acabats els discursos, la comitiva es dirigí al Palau de la Diputació, on fou servit un dinar als convidats a la inauguració del Certamen. A l'acabament de l'àpat parlaren el President de la Diputació, el senyor Joan Maluquer i Viladot, don Manuel Lorenzo Pardo, don Antonio Gregorio Rocasolano i el Capità general.

Havent acabat de dinar els concurrents a l'àpat anaren a visitar l'Exposició, començant per les instal·lacions que els diferents serveis de la Confederació tenen muntats en el xalet cafè dels Camps Elisis.

Oberta l'Exposició al públic, ben prompte es veié que havia despertat una gran curiositat,

Les proves en el camp dels Magraners

puix que l'afluència de gent era contínua, afuència que no disminuï durant tots el temps que l'Exposició restà oberta.

Lleida no havia realitzat mai un acte que hi portés tanta gent i de tan nombroses comarques.

Ja el primer dia es pogué constatar que l'Exposició seria un èxit, i ho fou.

Tots els enginyers que havien assistit a diverses Exposicions i en dinstints llocs d'Espanya, deien que de totes era la més important que s'havia celebrat.

LES CASES QUE CONCORREGUEREN A L'EXPOSICIO I NUMEROS DELS COMPARTIMENTS QUE OCUPAVEN

1, 2, 3, 4, 7 i 8: Companyia de Comerç de Lleida. Lleida.

5 i 6: Joan Casamajó. Lleida.

9: Marian Pascual. Lleida.

10 i 11: Antoni Ciutat. Lleida.

12, 13, 14, 15, 16, 177, 193, 194, 195 i 196: Vidaurreta i Cia., S. en C. Madrid.

18, 19, 20, 21, 22, 187, 188, 189, 190 i 191: Joaquim Moret. Lleida.

23, 24, 25, 26, 27, 28 i 29: Félix Schlayer. Madrid.

30: Antoni Gras i González. Barcelona.

30: Hans Moller. Barcelona.

31: Vicens Farré. Lleida.

32 i 33: Aranda Torres i Cia. Saragossa.

34: Damià Balaguer. Tortosa.

35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 i 78: Múgica, Arellano i Cia. Pamplona.

43: Pere Almacelles. Lleida.

44: Riviere i Cia. Barcelona.

45: La Catalana.

46, 47, 48, 49, 50, 51 i 52: Modest Torres Figueres. Lleida.

53: Regadius i Força de l'Ebre. Lleida.

54: Vicens Bernardó. Lleida.

55: Bianchini Eng. S. A. Barcelona.

56 i 57: Agència Fiat. Lleida.

58, 59, 60, 61, 62 i 63: Fustes Serradell. Lleida.

64: Francesc Fité. Tàrraga.

65: Maquinaria i Metalúrgica Aragonesa. Saragossa.

66: Octavi Pereña. Lleida.

67: Fonolleres Gari (I. V. de). Barcelona.

68 i 69: Moton Deutz. Madrid.

71: Carles Vellino. Barcelona.

72, 73 i 179: Maquinaria Anglo-Americana. Barcelona.

74, 75 i 76: A. Piñol. Les Franqueses.

79, 80 i 81: Taqers Aco. Madrid.

82: Josep Estadella. Tàrraga.

83: F. Prat. Badalona.

84: Bombes Neptuno, S. A. Terrassa.

85: Melchor Cañardo. Barcelona.

86 i 87: Josep Sobreperes. Reus.

88: Maquinaria Marelli (S. E.). Barcelona.

89 i 90: Worthington Bombes. Barcelona.

91: Construccions mecàniques Rex. Barcelona.

92: Fill de M. Salvatella. Tortosa.

93: Maurici Hanming. Barcelona.

94: Josep Trepà. Lleida.

96: Enrique Serra Vidal. Barcelona.

97: Bertran Sabaté. Lleida.

98: E. Merck, Productes químics. Barcelona.

99: Material Industrial. Saragossa.

100: Casa Delta. Barcelona.

101: F. Montserrat. Alcolea de Cinca.

102 i 111: P. Parés. Barcelona.

112: Joan Tussi. Terrassa.

113 i 114: Química Comercial i Farmacèutica. Barcelona.

115: Marc Torres. Barcelona.

116: A. Klaebbrick. Barcelona.

117 i 118: Ferré i Giol. Barcelona.

119: Nobell i Campàs, S. A. Balaguer.

120: La segadora manual. Barcelona.

121 a 124 i 152 a 159: E. Bertran i Serra. Barcelona.

126: J. Candella. Montargull.

127: Terés i Segura. Lleida.

127: Fill de F. Armenter. Barcelona.

128: Joan Balart. Sabadell.

129: Casa Millot. Arenys de Munt.

130 i 131: Llorenç i Riba. Lleida.

132: Cottin Georgess. Madrid.

133: Ramon Sala i Roqueta. Balaguer.

134: Josep Illa Cros. Barcelona.

135, 136 i 137: Otto Wolf. Barcelona.

138: Ramon Clotet. Manresa.

140: Nitrat de Xile. Madrid.

142-144: Lluís Fita. Figueres.

145: Cros, S. A. Barcelona.

146: J. Chasserot. Lleida.

147: José. Lleida.

148: Ferrovies Siderúrgiques, S. A. Barcelona.

149 i 150: Butsems i C.^a Barcelona.

151: Sufat Amònic. València.

160: Cianamida. Madrid.

161: Silvi Vidal. Lleida.

**EL MILLOR MATERIAL
PER A COBERTES**

CAMPS ELISIS DE LLEIDA

GRAN CENTRE DE PRODUCCIONS AGRÍCOLES

Fundat per FRANCESC VIDAL I CODINA en l'any 1864

Dirigit per SILVI VIDAL PÉREZ

PROVEÏDOR DE L'ASSOCIACIÓ D'AGRICULTORS D'ESPANYA

Especialitats que recomanen a aquesta antiga i acreditada casa

ARBRES FRUITERS

en grans quantitats, de les espècies i varietats més superiors que es conreen a Europa.

Importants existències en Oliveres "Er-bequines" Ametllers "Desmai"

■ ■ ■

Es remetran gratis els catàlegs de les diferents seccions a què es dedica aquesta Casa, als que ho sol·licitin

CEPS AMERICANS

Empelts, Barbats, Estaquetes d'immillorables condicions i absoluta autenticitat

Direcció telegràfica
VIDAL, CAMPOS
ELÍSEOS, LÉRIDA

BOMBA DILUVIANA

DURANT la nostra visita a la Exposició de Maquinària Agrícola de Lleida, amb atenció anàvem observant les diverses i molt interessants instal·lacions arreglades en llargues fileres sota els corpulents arbres dels «Camps Elisis», quan vàrem deturar-nos atrets per la senzillesa d'un «stand» qual nom, «Bomba Diluviana», facilíssim de recordar, i molt contents quedàrem d'haver-nos parat, doncs de bombes com aquelles mai n'haviem vist cap.

Els fadrins, amabilíssims, que allí vàrem trobar, mostraren especial cura en satisfer la nostra curiositat i en presència nostra feren funcionar les bombes, que resulten interessantíssimes perquè no fan soroll, volten a poc a poc sense gens d'esforç i amb gran suavitat, i donen un constant doll d'aigua. Per a palesar la facilitat i suavitat amb què funciona la bomba Diluviana, el seu genial inventor n'ha construït una d'alumini que talment sembla una joguina, funciona sense vàlvula, pistó, ni estopada i s'aguant molt bé a la palma de la mà, no essent això un obstacle per a què engegui l'aigua amb força, com si ragés de l'aixeta d'un dipòsit ple i elevat.

De la bomba Diluviana n'hem pogut anotar les importants característiques següents:

per moure-la és suficient una força insignificant; funciona amb lentitud i suavitat; el doll d'aigua mai minva, és constant; pot tenir variadíssimes aplicacions; Ademés, i és molt important, no fa gastar diners ni perdre temps en reparacions, per raó de la seva especialíssima construcció.

L'inventor de la bomba Diluviana, el nostre bon compatriota en **Joan Cornet Oliveras**, és ben conegut en algun gran centre industrial d'Europa, doncs té altres invents, i en màquines en general hi entén de debò. Hem tingut el gust de visitar al Sr. Cornet en el seu taller del carrer de Ramalleras, que bé podríem dir-ne laboratori d'investigacions mecàniques, on ens ha rebut amb la senzillesa i amabilitat que li són peculiars.

La bomba Diluviana està destinada a fer molts bons serveis als nostres agricultors i als hisendats en general.

El Sr. Cornet, modest en excés, ens perdonarà que per aquesta vegada no hàgim callat el seu nom doncs hem volgut afegir la nostra coral felicitació a les moltes que ha rebudes per l'èxit del seu utilíssim invent premiat tot just conegut.

BOMBA DILUVIANA

RAMALLERAS, 15
(prop de la Plaça del Bonsuccés)

BARCELONA

- 162 i 163 : Axel Steen. Madrid.
- 164 : Pau Aguiló. Lleida.
- 165 : Josep Oliva. Lleida.
- 166 : Ferran Sarrià. Saragossa.
- 167 : Revista Vinícola. Saragossa.
- 170-172 : Josep Tous. Lleida.
- 174 : Exposició de Barcelona.
- 175 : Vda. Raves. Barcelona.
- 176 : Indústries Carreres. Barcelona.
- 177 : Joan Teixidó. Barcelona.
- 178-185 : Magno Rodríguez. Barcelona.
- 186 : Rudy Meyer. Madrid.
- 192 : Busquets, Germans i C.^a Barcelona.
- 197-199 : Joan Vila Oller. Lleida.
- 200 : Maquinista i Fundicions de l'Ebre. Saragossa.
- 201 : Uralita, S. A. Barcelona.

ELS COMPARTIMENTS MES VISITATS

En una Exposició, el públic, naturalment encuriosit, ho vol veure tot. Per les coses que l'interessaven s'atura més temps a mirar-les i sovint fa preguntes.

D'entre el gran nombre de compartiments poguérem, no obstant, remarcar que els que no acabaven mai la gent ni la conversa eren principalment els que segueixen :

El de la casa *A. Bianchini, Enginyer, S. A.* (Passeig de Gràcia, 100, Barcelona), que exposava diversos gabions metàl·lics, propis per a les defenses fluxials, que tan bons resultats donen en la pràctica. (Diploma d'honor).

El de la casa Josep Maria de Fonolleres (Ramalleres, 15, Barcelona), que tenia molta gent encantada en la *Bomba Diluviana*. (Medalla d'argent).

La *Bomba Neptuno* (Terrassa), de senzill i doble efecte i absolutament silenciosa, amb tipus econòmics des de 300 pessetes. (Medalla d'argent).

El grup d'electro-bomba de la *S. E. de Maquinaria Marelli* (Méndez Núñez, Barcelona), que exhibia també una bomba centrífuga i un electromotor. (Medalla d'or). Molt visitada.

La casa *Fill de Salvatella*, de Tortosa, amb un molí per a olives, bona per a trasbalsar l'oli, i un grup complet de molí d'oli. (Medalla d'or).

Maurici Henning (Flors, 5, Barcelona), amb els seus molins *Trium*, *Le Rationel* i *Premises continues*. (Diploma d'honor).

El compartiment ocupat per la casa *E. Merc*, de Darmstadt, dipositària dels *Productes Químics Farmacèutics* (Bailén, 36, Barcelona), es veié molt concorregut per la demanda dels seus articles, especialment *Esturmit* i *Casarsen*. (Medalla d'or).

Davant dels molins de *Marc Torres* (Riera, 15, i Aurora, 11, Barcelona) el públic no se'n mogué mai. N'hi havia set, cinc moguts per força motriu i dos a mà. (Diploma d'honor).

La instal·lació de *Nobell i Campàs, S. A.*, de Balaguer, atragué també molta gent, tant per la teula corvada, molt original, com per la resta de material de rajoleria, especialment el de drenatge. (Medalla d'or).

En els nombrosos stands d'*Eusebi Bertran i Serra* (Trafalgar, 52, Barcelona), ultra l'acreditat tractor *Cletrac*, la gent es parava molt a mirar les arades *Oliver*, el malacat *Hèrcules*, les grades de discos, polvoritzadors, cultivadors i altre material agrícola important. (Medalla d'or a Tardienta i a Lleida).

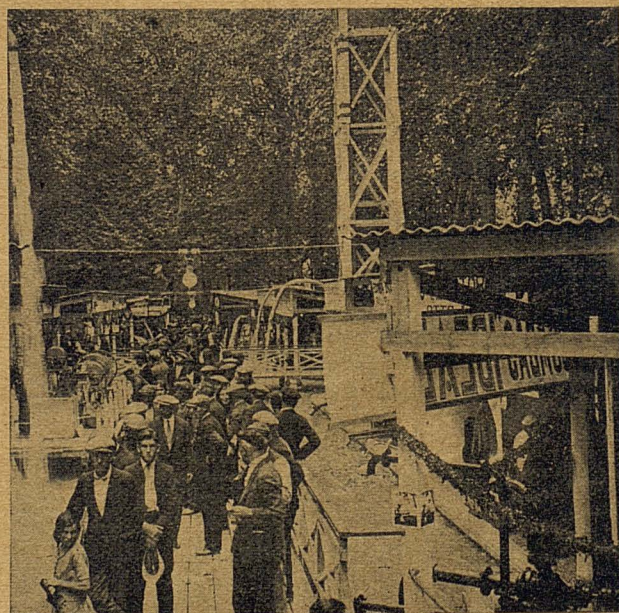
Josep Comabella, de Montargull (Lleida), presentava l'esventadora de la seva invenció, la millor, segons gent entesa de l'Exposició. (Diploma de col·laboració).

Ramon Sala i Roqueta, de Balaguer. Els seus productes dels Vivers del Cos Blau, alguns d'ells eren presentats com a lliçons pràctiques, respecte la vida normal dels arbres. Molt concorregut. (Medalla d'argent).

El molí *Jay Bee*, presentat per Josep Illa (Via Laietana, 15, Barcelona), no parà mai de funcionar a la vista de nombrós públic. (Diploma d'honor).

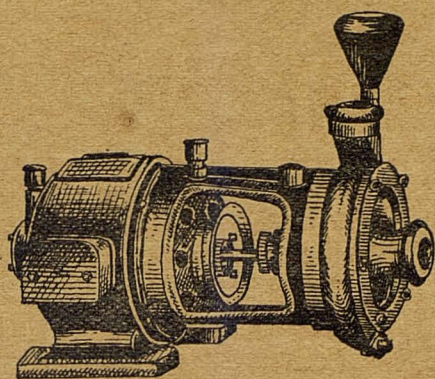
Els prospectes que es repartien en el stand de la *Cianamida* eren força llegits i comentats. (Diploma de col·laboració).

Les publicacions del compartiment de l'*Institut Agrícola Català de Sant Isidre* donaven idea de la importància de la primera Associació agrícola catalana. Es veieren molt fullejades. (Diploma d'honor).

La magnífica secció de bombes

«MARELLI»

Electrobombes - Electromotors
Generadors - Transformadors
Ventiladors

Soc. Esp. Maq. Marelli

Mendez Núñez, 17
BARCELONA

MOLINS TRITURADORS EL CAMPIO UNIVERSAL

Quatre tamanyes que satisfan totes les necessitats
dels Agricultors, Ramaders, Moliners i Industrials

CARACTERISTIQUES:

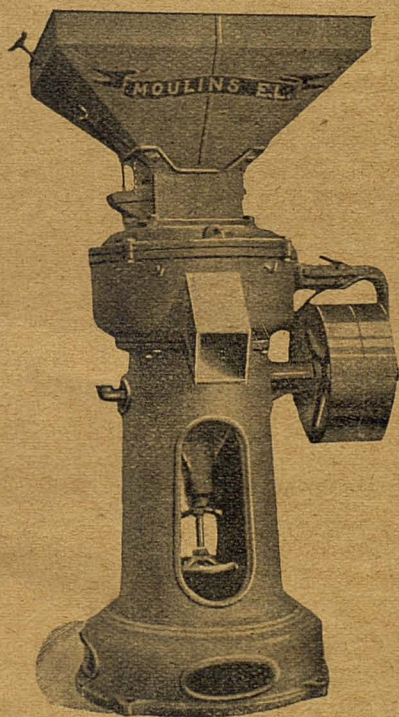
CARGADOR I FUNCIONAMENT AUTOMÀTIC
FUNCIONAMENT SIMPLIFICAT
FINURA DE LA MOLTURA
MUNTATGE SENZILL
DESGAST INFIM
RODAMENT DE BOLES
NO CALENTA LA MOLTA
CONTRAPES DE NIVELLACIÓ
FUNCIONAMENT EN DOBLE DIRECCIÓ
DOBLE DURACIÓ DE TOTES LES PECES

Els Molins **Campió Universal** són els més pràctics: els més sòlids; no fan pols, són els que menys energia gasten; no es recalenten; són els que més rendeixen. A la disposició del públic tota mena de referències. Més de 500 adreces podem donar a qui vulgui enterar-se com funcionen en la pràctica els molins **Campió Universal**.

MARC TORRES

Riereta, 15 i Aurora, 11 - BARCELONA

TOT RAMADER, NECESSITA UN MOLI...

I EL VENDEUVRE

és l'ÚNIC que reuneix totes les perfeccions, amb PREUS A L'ABAST DE TOTHOM. Garanties absolutes a satisfacció. És la més remuneradora inversió de capital.

Especials per fer farina d'ordi, civada, i grans difícils.
Trituració de blat de moro, faves, etc.

	Model n.º 0	Model n.º 1	Model n.º 2	Model n.º 3	Model n.º 4
Preu Ptes . . .	345	550	695	850	1.100
Producció Kg. hora	50	100	150	200	250

Demaneu detalls als Representants exclusius:

FERRER I GIOL GIRONA, 134
BARCELONA

Maquinària agrícola - Motors d'explosió - Grups electrògens - Elevacions d'aigües - Etc.

Els materials de la casa *Uralita, S. A.*, (Barcelona, Plaça A. López), el dia de la prova de resistència deixaren parat a tothom. Ningú no es pensava que tinguessin tanta resistència. (Diploma d'honor i Diploma de col·laboració).

La instal·lació de la *Bomba Minerva* (Aragó, número 252, Barcelona) fou també molt visitada. (Medalla d'argent).

L'antic i conegut arboricultor *Silvi Vidal*, de Lleida, tingué davant del seu stand molta gent mentre durà l'Exposició. (Medalla d'or).

Indiscutiblement, la instal·lació de *Busquets, Germans i C.^a*, de Barcelona (Cortes, 587, Barcelona), amb els seus variats productes, especialment la *Provendine*, *Volck* i *Flit* fou el compartiment que tingué més visitants i les cues de gent no s'acabaven del matí al vespre. (Medalla d'or a Londres, París, Brusselles. Dues medalles d'argent a Lleida).

La casa *Ferrer i Giol* (Girona, 134, Barcelona) presentava un stand de maquinària molt variada: motors, màquines de repartir adobs i sobretot una col·lecció de molins molt econòmics. (Diploma d'honor i Diploma de col·laboració).

La *Química Industrial i Farmacèutica*, Bayer-Meister Lucius (Ausias March, 14-18, Barcelona), presentava un stand, que pels seus diversos productes, especialment els parasiticides, atraigué molt l'atenció dels visitants. (Medalla d'or).

La *Confederació Hidrològica de l'Ebre* tenia instal·lat en el primer pis del Restaurant dels Camps Elisis una bella mostra de les seves activitats: fotografia, plànols, relleus, projectes, instrumental, aparells, és a dir, mostres de tot el material que podia contribuir a donar una idea al visitant dels treballs i propòsits de la Confederació. Hi havia també mostres de productes vegetals, peces patològiques, etc., etc.

La Sanitat del camp portà a l'Exposició instal·lacions pròpies per a zones pallúdiques per les quals es fan habitables aquestes zones malsanes.

ELS PREMIS

MEDALLES D'OR

Primera secció. — Joaquim Moret, de Lleida; Múgica, Arellano i C.^a, de Pamplona; Fustes Serradell, de Lleida; Félix Slayer, de Madrid; Vidaurreta i C.^a, de Madrid; Eusebi Bertran i Serra, de Barcelona; Modest Torres, de Lleida; Josep Tous i Gironés, de Lleida.

Segona secció. — Silvi Vidal, de Lleida; Centre d'Informacions Cianamida, de Madrid; Societat Anònima Cros, de Barcelona; Josep Bernia, de València; Joan Vila Oller, de Lleida;

Fill de M. Salvatella, de Tortosa; Joan Balart, de Sabadell.

Tercera secció. — Francesc Prat, de Badalona; Joan Teixidó, de Barcelona; Deuts Otto Llegition, de Madrid; A. Pinyol, de les Franqueses; Societat espanyola de M. Marelli, de Barcelona; Worthington, de Madrid; Laboratoris Vellino, de Barcelona; Lluís Fita, de Figueres; La Maquinària Anglo-Americana d'Ausignac, de Barcelona.

Quarta secció. — Alberto Magno Rodríguez, de Madrid; Nobell i Compàs, S. en C., de Balaguer.

Quinta secció. — La Industrial Química i Farmacèutica, de Barcelona; Casa E. Merk, de Barcelona.

MEDALLES D'ARGENT

Primera secció. — Pere Parés, de Barcelona; Francesc Fité, de Tàrraga; Otto Wolf, de Barcelona; Josep Bosch, de Barcelona; Jordi Llorens, de Lleida.

Segona secció. — Joan Casamajó, de Lleida; Ramon Sala, de Balaguer; Nitrat de Xile, Madrid; Busquets Germans i C.^a, de Barcelona; Vídua Raves, de Barcelona; Fill de J. Turú, de Terrassa.

Tercera secció. — Octavi Pereña, de Lleida; Josep Maria de Fonolleres i Grau, de Barcelona; Bomba Neptuno, S. A., de Terrassa; Josep Sobrepere, de Reus; Miquel Casadevaq, de Llagostera; Melchor i Cañardo, de Barcelona.

Quinta secció. — Busquets Germans i C.^a, de Barcelona; Múgica, Arellano i C.^a, Pamplona.

DIPLOMES D'HONOR

Primera secció. — Antoni Ciutat, Lleida; Companyia de Comerç, Lleida; Agència Fiat, Lleida; Ramon Jové Martí.

Segona secció. — Bianchini, Enginyer, Barcelona; Riviere i C.^a, Barcelona; Francesc Montserrat, d'Alcolea de Cinca; Uralita, Roviraltà i C.^a, Barcelona; Pau Aguiló, Lleida; Butsems i C.^a, Barcelona; Indústries Carreres Sonjol, Barcelona; Georges Ottiu, Madrid; Josep Illa, Barcelona; Ferrer i Giol, Barcelona; Maurici Hening, Barcelona; Antoni Gras, València; Marc Torres, Barcelona; Institut Agrícola Català de Sant Isidre, Barcelona.

Tercera secció. — Josep Vives Estadella, Tàrraga.

Quarta secció. — Aranda Torres i C.^a, Saragossa; Alberto Magno Rodríguez, Madrid.

Quinta secció. — Casa Aguiló, Lleida; Casa

TEULERIA MECÀNICA

NOBELL I CAMPÁS, S. EN C.

Producció 5.000,000 de peces l'any

Fabriquem tubs especials per a desguasos subterranis molt econòmics i pràctics, puix no és precís fer noves despeses de neteja i altres i s'aprofita tota la superfície del sòl.

**Especialitat en llosetes fines elaborades a màquina
Elaboració perfecta de rajoles, llosetes i teules**

Rajoles premsades de diversos dibuixos i combinacions, BLOCS BUIDATS, amb nervís molt forts; tenen la mateixa resistència dels massissos i l'avantatge de llur poc pes i isolament del soroll i les humitats, puix fan l'efecte del doble passat.

Ampliació de la Fàbrica per a l'any 1929

Premiat amb medalla d'or a l'Exposició de Maquinària Agrícola de Lleida 1928

TELEFON 410 :: BALAGUER

Cardona, Lleida; Productes Pttromax, Barcelona; Joaquim Prat, Barcelona; Butsems i C.^a, Barcelona; Radio-Lot, Barcelona.

DIPLOMES DE COL·LABORACIÓ

Primera secció. — Josep Comabella, Montargull; Ramon Clotet, Manresa; Josep Trepà, Tàrraga; Vicens Farré, Lleida; Ferrer i Giol, Barcelona.

Segona secció. — Josep Mertran, Lleida; Josep Oliva, Lleida; Damià Balaguer, Tortosa; La Vida del Campo, Madrid; Ferrovies Siderúrgiques, S. A., Barcelona; Revista vinícola, Saragossa; Ruddy Meyer, Madrid; Anglo-Americana, d'Aurignac, Barcelona; Cooperativa de Fluid Elèctric, Lleida; Regadius i Força de l'Ebre; Alfred Klacivitch, Barcelona; Terés i Segura, Lleida; Electro-Industrial, Lleida; Uralita Roviralta, S. A., Barcelona.

DIPLOMES D'HONOR DE COL·LABORACIÓ

Maquinista i Fundicions de l'Ebre, Saragossa; Maquinària i Metallúrgica Aragonesa, Saragossa.

LES CONFERENCIES

Les conferències que es donaren amb motiu de l'Exposició foren molt interessants. Unes es celebraren en el Teatre Victòria i les altres en l'Ateneu Lleidatà.

EN EL TEATRE VICTÒRIA

La primera conferència

Fou a càrrec de l'enginyer agrònom don Manuel Gutiérrez del Arroyo, delegat de l'Institut del Treball en la Confederació.

El President del Patronat organitzador, el senyor Manuel Florença, posà en coneixement del públic que la conferència l'hauria de llegir un company del senyor Gutiérrez, puix aquest no havia pogut sortir, per motius de família, de Saragossa. La conferència es titulava «Manera d'augmentar els petits propietaris en terrenys de regadiu». En la conferència s'enumeren les principals solucions per a què els pagesos que treba-

llen els terres en siguin propietaris. Aquestes fórmules són: 1.ª Repartiment de lots cedits en propietat; 2.ª Parcel·lació de cens permanent o redimible; 3.ª Cedir la terra en usdefruit a les collectivitats de pagesos per a què aquests l'explotin pel seu compte; 4.ª Transformació de la propietat individual en comú de la nació, i aquesta cedirà les terres a aquells que les facin produir.

Després explica la manera d'arribar a la colonització, per medi de les següents fórmules: 1.ª Constitució de grans companyies colonitzadores que efectuaran la transformació i explotació de les superfícies que escolleixin, tenint per finalitat la venda de terres als colonitzadors; 2.ª Contractes entre propietaris i colons, els quals arribarien a ésser amos del terreny, indemnitzant als propietaris; 3.ª Colonització directa per l'Estat o entitats derivades del mateix.

El conferenciant estima que la Confederació de l'Ebre, creada per la resolució de l'aigua, no es pot concretar a deixar passar l'aigua per una comporta, sinó que ha de fer molt més.

Segona conferència

El títol de la conferència fou «Problemes de construcció i adaptació plantejats en el Canal d'Aragó i Catalunya». El conferenciant, don Cristóbal Machin, enginyer de Camins de les obres del Canal d'Aragó i Catalunya.

Després de la presentació del conferenciant, aquest començà explicant amb molts detalls els treballs realitzats en el Canal d'Aragó i Catalunya en diferents períodes i les dificultats inherents a les obres hidràuliques.

Amb gran profusió de dades enumerà els càlculs fets sobre el cabdal d'aigua i l'amplitud de la zona regant.

El conferenciant exposà a la consideració dels presents la fórmula que permetria d'augmentar fins a la màxima intensitat el cabdal d'aigua, la qual consistiria en el joc de deu comportes elèctriques, que valdrien aproximadament un milió i mig de pessetes.

El senyor Machin, escoltat per nombrós públic, fou molt aplaudit en acabar la conferència.

**BASCULES
ARQUES PER
A CABALS**

PIBERNAT

**PARLAMENT, 9 y 11
BARCELONA**

Tercera conferència

La desenrotllà don José Cruz Lazaparàn, Assessor agronòmic de la Confederació. La conferència portava el títol: «Problemes econòmics plantejats en el Canal d'Aragó i Catalunya». Amb paraula vibrant i persuassiva digué que el problema plantejat pels regants del canal d'Aragó i Catalunya és greu i difícil.

Detalla els quatre aspectes dels problemes agronòmics, que són els següents: Primer: Construcció d'obres hidràuliques. Segon: Consolidació de les terres mitjançant sistemes de conreu. Tercer: Aportació de capitals. Quart: Atracció de nucli de població.

Amb profusió de dades i exemples glossa els susdits aspectes, demanant que si bé és convenient l'augmentació de petits propietaris també ho és el de l'aportació de capitals. Es declara partidari de l'establiment d'un centre agrícola important en la zona del Canal d'Aragó i Catalunya, amb tutela de la Confederació de l'Ebre, el qual centre podria reportar grans beneficis.

El conferenciant fou molt aplaudit. Complement de la disertació es projectà una pel·lícula en la que es veieren moltes obres hidràuliques, paisatges i bestiar.

Quarta conferència

El conferenciant, doctor Pittaluga, desenrotllà el tema «Sanejament rural de les comarques palúdiques». Digué que s'havia de començar per fer un estudi epidemiològic de les comarques palúdiques per a poder actuar degudament els remeis i la profilaxi necessaris, i assenyala el que devia fer-se en aquelles aglomeracions atacades per la malaltia.

El docte conferenciant fou escoltat amb molta atenció, felicitat pels nombrosos amics que té a Lleida i aplaudit per tothom.

Quinta conferència

Tema: «Transformació successiva del secà en regadiu del Pla de Lleida». Conferenciant: el Baró d'Esponellà, President de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre.

El conferenciant comença la seva dissertació agraïnt a la Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre que hagi ofert un torn a l'Institut en el cicle de conferències organitzat amb motiu de l'Exposició de Maquinària Agrícola.

Diu que es proposa descriure l'espectacle de les comarques de Lleida en temps passats, en els nostres dies i en l'esdevenidor, fixant-se especialment en els beneficis obtinguts amb la transformació de grans zones de secà a regadiu.

Descriu amb frases que produeixen impressió en l'auditori, les impressions desoladores que rebia quan de molt jove visitava el seu patrimoni familiar en aquelles comarques: les seves finques d'Almacelles, antic senyoriu dels seus avantpassats, les de Balaguer, Castelló de Farfany...

Jo recordo—diu—, sense ésser encara massa vell, el quadro tràgic de les planes infinites limitrofes amb l'Aragó, en aquells anys de secada dels temps de la meua primera joventut. Les terres preparades esperaven la pluja benefactora del sementer per a rebre amorosament el gra que abrigallat en les seves entranyes, havia d'obrar el miracle de l'eterna multiplicació.

L'aigua, ni venia ni tan sols s'anunciava. El cel seguia inclement, i els camps cremaven. Ni una nota verda alegrava la vista en moltes lleugües d'extensió, i encara les basses s'evaporaven poc a poc, aguditzant el problema de la vida. I això un any i un altre any... Les cases dels caserius es tancaven l'una darrera l'altra, la gent emigrava del camp a la ciutat, mentre els més valents o desesperats s'expatriaven. Els més resignats havien de fer hores de camí per a robar uns càntirs d'aigua en els termes veïns, per a disputar-se-la a trets amb llurs posseïdors o comprar-la a l'estació del ferrocarril on n'hi havia, a més preu sempre que el vi. El bestiar de treball, sense ni un bri de palla a la menjadora, ni una gota d'aigua a l'abeurador, esquelètic i trist, sortia dels estables a la veu del corn del «dulé», i passejava lentament llur ombra dantesca pels rostolls, sense ni força tan sols per a espolsar-se amb la cua les mosques que acudien a menjar-se-li la ronya. Tot era desolació. Sota un sol radiant i un cel blau, per a fer més trist el contrast, la mort estenia les seves ales. Els petits oasis de les hortes i els pasturatges de l'alta muntanya eren tallats violentament pels erms que els reduïen a tan mínima expressió, que, en llur petitesa i insignificància, semblaven fites verdes col·locades per la Natura per a fer més patent la incommensurabilitat del desert.

El període de les vaques flaques—afegeix—es perllongava indefinidament, i les grasses no acabaven d'arribar. Semblava que per a Lleida, tot i atresorar tantes riqueses naturals, no hi havia remissió, que estava condemnada a ésser eternament la Ventafocs! si es fullegen les pàgines de la seva història, ens presenten brillants exemples de cultura i patriotisme, però mai guardaren proporció els sacrificis i l'heroisme dels seus fills amb els avantatges materials aconseguits.

«A cap província com a Lleida semblaven bé en el seu escut heràldic les flors de lis de Ludovicus Pius sobre les quatre barres de sang de

LA MAQUINARIA AMERICANA EN L'EXPOSICIO DE LLEIDA

UNA de les notes més rel·levants que oferia l'Exposició de Lleida era la maquinària moderna que s'emptra als Estats Units per al conreu i collites de les grans propietats.

L'atenció dels agricultors es fixà en la marca CASE amb els seus tractors, batadores, collidores, embaladores i ensitjadores; la marca VULCAN amb les seves inimitables arades «IDEAL» i les arrobadores de tracció mecànica; el material OSBORNE de recol·lecció, les lligadores, guanyadores i rastrells; les sembradores EMPIRE, senzilles i amb distribució simultània d'adob, per tal de posar en pràctica les orientacions agronòmiques; en fi, multitud de petits aparells que completaven eficaçment la gran capacitat dels aparells que s'acaben d'enumerar.

Seria llarg de ressenyar amb el detall que es mereixen totes aquestes màquines que s'agrupaven en el Stand de VIDAURRETA I CIA., Enginyer, Atocha, 15, Madrid, però encara que sigui breument donarem a conèixer el que ens sembli més interessant de tan magnífica instal·lació.

La batadora CASE constitueix indubtablement l'última paraula en aquesta classe de màquines. La seva construcció totalment d'acer la garanteix contra incendis i alleugera el seu pes de tal manera que eviten les manques d'ajustament en tranzitar pels mals camins. A això també hi ajuda la indeformitat de l'acer pels agents atmosfèrics. La batadora CASE és molt superior a les batadores de fusta que s'esquerden a l'intempèrie i es desajusten a cada trasllat. Altra de les avantatges de la batadora CASE és la de tirar la palla batuda per un tub que s'orienta a qualsevol direcció, perme-

tent fer pallers de diverses formes i dimensions, amb la consegüent economia de mà d'obra. El mecanisme de la batadora CASE és tan senzill que amb una senzilla explicació, un home se'n fa càrrec de seguida, cosa que permet manejar-la a qualsevol obrer, sense coneixements especials. Un detall que prova la perfecció d'aquesta batadora és l'ensacament de dues boques amb comptador automàtic, cosa que permet saber exactament el número de sacs produïts diàriament.

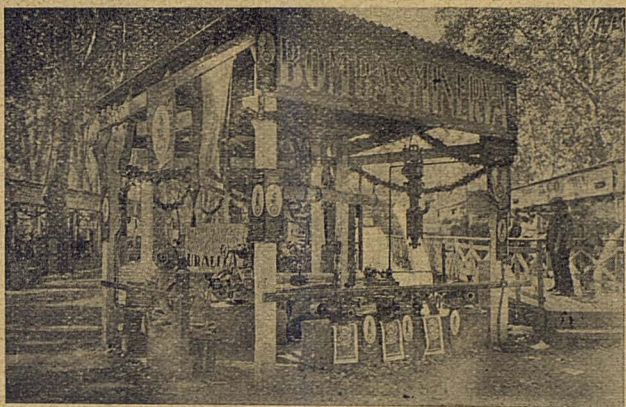
Els tractors CASE són també una meravella de fabricació. Amb tot i ésser aquest tractor del model més petit, en veure'l funcionar en el Stand Vidaurreta, accionant la batadora, produïa la impressió d'un sòlid bloc metàl·lic, per la disposició de la seva estructura i la seva magnífica construcció. El govern d'aquests tractors és dels més senzills que es coneix, degut als pocs ordenaments a què ha d'atendre el conductor, i per l'estratègica col·locació d'aquest tractor. Els tractors CASE són de gran rendiment, i el consum de gasolina i sobre tot d'oli és molt inferior al de les altres marques més conegudes. Entre els distints models que es fabriquen, sempre n'hi ha un que s'adapta exactament a les necessitats de cada propietari.

L'embaladora CASE és altra de les màquines de gran utilitat pels productors d'alfals i de palla. El seu rendiment es constata per embalar de tres a quatre tones diàries, amb sis o vuit cavalls de força solament.

Els unànims elogis que durant l'Exposició han merescut les instal·lacions de Vidaurreta i Cia. (S. en C.) Atocha, n.º 15, Madrid, s'han reflexat en el veridicte del Jurat, que les ha distingit amb Medalla d'Or.

Ramon Berenguer IV, quelcom així com el culte a una vella nissaga desgraciada que solament conservava en la seva pobresa, suportada dignament, el prestigi d'una valor en la història dels seus avantpassats illustres.»

Però la utilització de la riquesa hidrogràfica del país—que el conferenciant descriu—serà la

Un aspecte de l'Exposició

vareta màgica que tregui Lleida i les seves comarques de la postració. En aquest aspecte, en l'escala d'ascensió a un estat de progrés, els segles es compten per graons, fins que sorgiren les iniciatives del ministre de Foment En Rafel Gasset, i els fecunds entusiasmes de l'actual ministre, senyor comte de Guadalhorce, amb les seves Confederacions Sindicals Hidrogràfiques.

Des de la construcció antiquíssima del Canal de Lleida, que rega la seva horta gemada, varen passar-se segles sencers sense un sensible avenç, fins que a mitjans del segle passat el Canal d'Urgell, amb la seva extensió longitudinal de 150 quilòmetres de canal principal i amb una xarxa de sèquies de distribució de més de 3.000 quilòmetres, va venir a transformar completament aquella comarca, no sense que empresa i regants haguessin de passar per greus contratemps.

El conferenciant descriu la situació de l'Urgell abans del reg, i l'actual, i diu: L'experiència, amb tanta dolor assolida, ha de resultar llavors fecunda per a l'esdevenidor.

Passa després a ocupar-se del Canal d'Aragó i Catalunya, que igual que el d'Urgell suggereix al senyor baró d'Esponellà molt documentades consideracions.

L'Estat—diu—porta despeses en les obres més de 40 milions de pessetes; però, ¿què significa aquesta quantitat comparada amb la desemborsada pels propietaris per a posar en condicions llurs terres? Es reguen 105.000 hectàrees, i com que encara són susceptibles de reg 30.000 més, la imaginació es perd en considerar l'immens progrés en cultura, en riquesa, en densitat

de població, que amb el temps proporcionarà el Canal, seguint el prodigiós corrent ascensional que d'uns quants anys ençà s'observa.

I mentre es va completant l'obra dels Canals d'Urgell i d'Aragó i Catalunya, sorgeix el gran Pearson, i a part dels importantíssims aprofitaments industrials a què les seves iniciatives han donat lloc, se'n segueixen immensos beneficis per a l'Agricultura, i les terres lleidatanes són travessades de canals que donen un gran impuls al progrés general del país.

El conferenciant s'estén en atinades observacions sobre el particular.

Tants elements de riquesa els recull per a encarrilar-los i fomentar-los la Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre, creada per reial decret de 5 de març de 1926. En aquest punt, explica el conferenciant el que ha fet i es proposa fer la Confederació, i té paraules d'agraïment per al ministre i per als seus intel·ligents col·laboradors, i recorda les seves proposicions aprovades en el IV Congrés Nacional de Regs, encaminades a la creació de noves Confederacions.

Això és el que han estat les comarques lleidatanes en el passat i en el present. I en l'esdevenidor?—pregunta el conferenciant—. L'esdevenidor no pot presentar-se més falaguer. Quan la repoblació forestal sigui un fet, i s'hagin rectificat els llits dels torrents, quan la densitat de població arribi a la seva plenitud, quan la maquinària agrícola sigui aplicada en tota la seva extensió, quan hagin desaparegut per mitjà de desguasos perfectes els embassaments, i amb ells les causes de paludisme; quan les organitzacions

Un aspecte dels stands

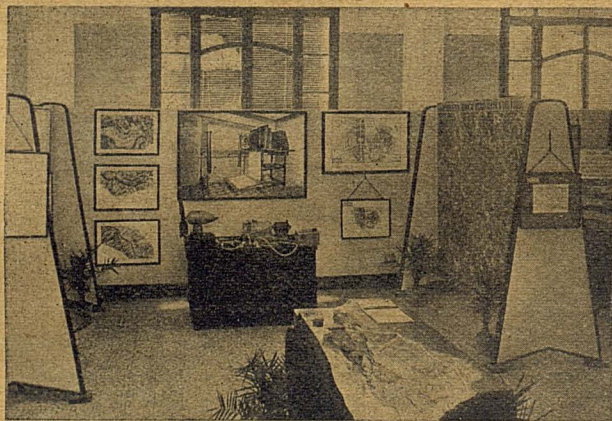
agrícoles de producció i de previsió s'hagin estès fins a les poblacions més insignificants, quan la fabricació de primeres matèries s'estengui a tota la zona de producció, quan les Granges Experimentals difonguin arreu llurs ensenyaments, quan les vies de comunicació i de transport formin una xarxa espessa que uneixi tots els cen-

tres productors amb els consumidors, quan tinguem conquistats mercats exteriors per a col·locar-hi el que ens sobri, quan haguem perfeccionat els nostres productes fins a donar-los fama universal, quan trepidin elèctricament les nostres farineres, quan la nostra ramaderia es multipliqui i es perfeccioni per a transformar en treball i en carn i en llet i en odors els nostres pasturatges, la nostra alfals i les nostres palles; quan cada poble sigui un petit centre de cultura en noble competència amb els seus veïns; quan, en fi, no negligint ni una sola gota d'aigua del nostre patrimoni. Lleida sigui un empori de riquesa, un exemple per a les altres regions, i un orgull per a nosaltres, aleshores aixecarem unes columnes glòries que recordin a les generacions futures els noms dels que iniciaren, impulsaren i portaren a terme la nostre prosperitat, i en mig d'elles hi aixecarem un monument a l'agricultor català desconegut, a aquell que amb les seves suors de sang, amb la seva voluntat de ferro, amb el seu esperit de santa continuïtat, fou el braç executor de la nostra riquesa; serà aleshores quan haurem assolit l'ideal de tota la nostra vida i de la dels que ens precediren, de què els nostres treballs hagin merescut un èxit definitiu per a la nostra idolatrada Catalunya, contribuint així a l'esplendor del país.

El senyor baró d'Esponellà fou ovacionat i efusivament felicitat en cloure la seva interessant dissertació.

Sisena conferència

Conferenciant: don Manuel Lorenzo Pardo,

Un compartiment de la Confederació

director de la Confederació de l'Ebre. Tema: «Problemes d'Urgell».

El conferenciant, saludat amb una ovació, comença exposant les vicissituds dels començaments del Canal d'Urgell, fins el final que els comissaris en l'any 1856 hagueren de realitzar vintidós viatges a Madrid en diligència per a sol·licitar la concessió en la llei d'auxilis.

Passa a explicar les gestions realitzades per la Confederació amb el problema d'Urgell des de que es constituí la Confederació, fets que analitza i exposa amb profusió de xifres i detalls.

Explica així mateix la Reial ordre que emparà la fórmula proposada per a la solució del problema, per tal d'arribar a un acord que serveixi de

Una instal·lació de bombes

base per a la definitiva resolució de la construcció immediata del Canal d'Urgell, regularització de les aigües del Segre i altres obres complementaries dels recs de la comarca d'Urgell.

Aquesta fórmula—continua el conferenciant—ha de reportar grans beneficis al país augmentant la producció. Obtindre, demés, una garantia de possibilitat de bones collites i altra important avantatja, que és la reversió immediata de la concessió a una entitat oficial d'administració autònoma en la qual tots els interessos del país estan representats. Una fórmula igual s'adoptarà per als projectes de regadiu de Les Garrigues i de Sagarra.

El públic que omplenava el local de gom a gom aplaudí fortament al conferenciant.

EN L'ATENEU

En l'Ateneu es donaren un gran nombre de conferències, les quals, quasi totes elles, amb molt de greu, per manca d'espai, ens veiem privats de ressenyar, com voldríem.

La primera es celebrà al Teatre Vinyes, a càrrec del President de la Secció de Ciències Socials, senyor Antoni Bergós. En aquest acte d'inauguració també enraonà el senyor Sala, i es projectà una pel·lícula de germinació de la casa Bayer.

La segona conferència fou donada pel senyor Ramon Sala i Roqueta, enginyer especialista en arboricultura, tractant del «Cultiu dels arbres fruiters en regadiu». El conferenciant demostrà com de tots els conreus que es practiquen a l'Urgell i Pla de Lleida, cap d'ells no resulta tan be-

neficiós com l'arbre fruiter. Estudià després les excel·lents condicions climatològiques d'ambdues comarques, excel·lents per a la producció de fruita. El conferenciant féu així mateix algunes consideracions de tècnica arborícola, detenint-se en particular en algunes malalties i les dificultats de llur tractament. Un altre caire de la conferència estava destinat a senyalar com l'Urgell pot competir amb Califòrnia en els principals mercats d'Europa. També meresqué per part del públic forta complaença les comparacions de valor comercial de la fruita fresca o conservada. (En el pròxim número publicarem la conferència *in extenso*.)

La tercera conferència anà a càrrec del senyor Xavier Kühnel Porta, desenrotllant el tema «La comptabilitat en agricultura».

Així mateix, donaren conferències els senyors que segueixen, tractant dels temes que s'expressen :

El senyor Antoni Quintana : «Potabilització de les aigües infectades».

Don Alberto Magno Rodríguez : «Nous procediments de conreu mecànic, moviments de terres i tragellades».

Algunes conferències anunciades no es pogueren celebrar per diversos motius. Una de les més interessants era la que per indisposició no pogué donar l'enginyer agrícola senyor Epifani de Fortuny, el qual havia de tractar de l'«Agricultura en l'Exposició Internacional de Barcelona». Un tema tan suggestiu i la personalitat del conferenciant haurien atret molta gent a escoltar-lo.

ASSAIGS I DEMOSTRACIONS

En la propietat del senyor Ramon Felip, els Magraners, prop de Lleida, es celebrà la prova de tractors. El Comitè organitzador de l'Exposició disposà que es realitzés un servei d'automobus de Lleida als Magraners, per tal de facilitar l'assistència de públic.

Les proves resultaren molt interessants (vegi's l'article del senyor Ticó), prenent-hi part les següents cases :

Automòbil Saló, amb el tractor «Cletrac» i bigata de set peus, i aparell «Martin».

Vidaurreta i C.^a, tractor «Clase» i arrobadera «Vuleau».

Moret, amb tractor «Austiu» i bigata de cinc peus.

Modest Torres, amb tractor «Renault» i arada de desfonsar bàscula «Guyot».

Aranda Torres, amb tractor «Fordson».

Múgica, Arellano i C.^a, tractor «Deering» i trisole «Parlings».

Otto Wolf, tractor «Lanz», monsole i bisole «Rud-Sach».

Alberto Magno Rodríguez, amb tractor «Catespillar» i obresoles «Killefer».

Una de les proves practicades que interessà també moltíssim fou la realitzada amb els tubs *Uralita*, els quals tubs arribaren a resistir dotze atmosferes, no podent-les sotmetre encara a una prova més dura per les condicions de la instal·lació.

També foren força interessants les proves realitzades per les bombes. Aquesta secció, una de les ben muntades de l'Exposició, oferia un brillant aspecte. El públic, molt encuriós, va disfrutar-hi.

Així mateix foren provades les màquines esventadores en els respectius stands de les cases expositores.

També es realitzaren proves de batadores. Les batadores que prengueren part en la demostració foren cinc de diverses marques.

UNA SESSIO DE LA JUNTA DE GOVERN DE LA CONFEDERACIO.

Durant l'Exposició es reuní la Junta de Govern de la Confederació, amb l'assistència dels senyors Rocasolano, Baquero, Mayord, Maluquer, Lorenzo Pardo, Reñé, Urzaiz, Escuer, Hué, Ayala, Arnedo, La Fuente, Santasusana, Valenzuela la Rosa i Marraco, trobant-s'hi així mateix presents els tècnics senyors Quinto i Cereceda.

Després d'aprovar l'acta anterior, el senyor René féu constar la satisfacció amb què el país veu els actès de la Confederació.

Es passa a l'ordre del dia i es dóna lectura a un escrit dels regants del Flumen.

S'acordà augmentar fins a tres els premis d'honor que poden atorgar-se als expositors.

A proposta del senyor Urzaiz s'acordà que els membres de la Junta fessin un obsequi als senyors Florensa i Bergós, en recompensa de la labor meritòria que aquests senyors han realitzat. També s'autoritza al Director tècnic per a recompensar els treballs de l'arquitecte municipal.

Es va acordar convocar eleccions de síndics per diverses zones i representacions, per mor de cobrir les vacants existents.

S'acordà publicar el pagament de nombroses expropiacions de Baraona, com també obres i altres assumptes de fora de Catalunya.

Pels urgellencs és molt interessant l'acord pres de treure a subhasta la totalitat de la construcció del subcanal d'Urgell per la quantitat de 9.160.007 pessetes. Els concursants podran fer

Llegir! Aprendre! Llibres!

La casa **Salvat Editors, S. A.**

Carrer de Mallorca, 41-49 — Barcelona

ofereix als enginyers, agricultors, ramaders i veterinaris

Diccionario de Agricultura, Zootecnia y Veterinaria, dirigit, per A. Matons i M. Rossell i Vilà amb la col·laboració de Aguiló, Bataller, Capdevila, Cervera, Danés, Esponera, Fages, Faura i Sans, Girona, Jordana, Lasarte, Mestre, Nubiola, Pi Sunyer, Pons Fàbregues, Rendé, de Sagarra, Simó, Vilar, Ximénez de Embún.

Es publica en fascicles. S'ha posat a la venda el primer de 360 pàgines i 353 gravats 7 làmines en negre i 3 en tricomia. Preu: 18 ptes.

Hugier. Manual de Veterinaria práctica, 1928. Dos volums en octau, formant 1098 pàgines i 339 gravats. Rústega, 26 pessetes. Tela, 30 pessetes.

Wery, G. Agenda Agrícola. 5.ª edició, 1924. Llibre de butxaca, 524 pàgs. En tela 5 ptes.

Gain, E. Compendio de Química Agrícola, 1921. Un volum en octau 492 pàgs. 137 gravats. Rústega 15 pessetes i tela 17.

Estan en venda o a punt de sortir els següents volums de l'**Enciclopedia Agrícola**, premiada per l'Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques i per la Societat Nacional d'Agricultura de França.

L'**Enciclopedia Agrícola** és dirigida per G. Wery, Director de l'Institut Nacional Agronòmic de França. Forma una col·lecció de llibres en octau de 500 a 700 pàgs. amb moltes il·lustracions.

I.—CIÈNCIES APLICADES A L'AGRICULTURA

Compendio de agricultura..	C. Seltensperger	1923
Botánica agrícola	E. Schribaux; Nanot	1921
Química agrícola (Química del Suelo) (2. ^a edició) Dos vol.	G. André.	1924
Química Agrícola (Química vegetal) (2. ^a edició) Dos vol.	G. André.	1928
Entomología y Parasitología agrícolas	G. Guénaux.	1919
Microbiología agrícola. Dos vol.	Kayser.	1921-1925
Hidrología Agrícola	M. Dienert	1926
Meteorología Agrícola	P. Klein	1928
Análisis Agrícolas	R. Guillin	1927
Higiene de la Granja	Regnard i Portier	1926

II.—PRODUCCIÓ I CONREU DE LES PLANTES

Agricultura general (2. ^a edició). Quatre vol.	P. Diffloth.	1927-1928
Abonos (2. ^a edició). Dos vol.	C. V. Garola.	1926
Cereales (2. ^a edició). Dos vol.	C. V. Garola.	1928
Prados y Plantas forrajeras	C. V. Garola.	1920
Arboricultura frutal (2. ^a edició).	L. Bussard; J. Duval	1928
Silvicultura	A. Fron	1922
Viticultura (2. ^a edició).	P. Pacottet	1928
Cultivo hortícola	L. Bussard	1924
La Mimbrera (Conreu i aplicacions)	E. Leroux.	1926
Enfermedades parasitarias de las Plantas cultivadas	J. Delacroix	1919
Enfermedades no perasitarias de las Plantas cultivadas.	J. Delacroix	1920

III.—PRODUCCIÓ I CURA DELS ANIMALS

Zootecnia general. Dos vol.	P. Diffloth.	1921
Razas bovinas	P. Diffloth.	1922
Razas caballares	P. Diffloth.	1927
Ganado lanar	P. Diffloth.	1921
Avicultura (2. ^a edició)	C. Voiteulier	1923

Alimentación de los animales	R. Gouin	1919
Higiene y Enfermedades del Gando. (2. ^a edició)	P. Gagny; R. Gouin	1924
Apicultura	R. Hommell	1924
Cabras, Cerdos, Conejos	P. Diffloth.	1924
Sericultura.	M. Vieil	1925
Producción y doma del caballo	G. Bonnefont	1928

IV.—ENGINYERIA RURAL

Material vitícola	R. Brunet	1920
Material vinícola	R. Brunet	1921
Construcciones rurales	J. Danguy	1923
Riegos y Drenajes.	E. Risler; G. Wéry	1919
Máquinas de labranza	G. Coupan	1926
Prácticas de Ingeniería rural.	Provost y Rolley	1926
Electricidad agrícola	A. Petit	1928
Topografía agrícola	C. Muret	1928

V.—TECNOLOGIA AGRÍCOLA

Vinificación (2. ^a edició)	P. Pacottet.	1924
Aguardientes y Vinagres	P. Pacottet.	1922
Lechería (2. ^a edició)	C. Martin	1920
Las Conservas de Frutas (2. ^a edició)	A. Rolet.	1928
Las Conservas de Legumbres	A. Rolet.	1923
Industria y comercio de los Abonos.	C. Pluvinaige.	1923
La remolacha y la fabricación del azúcar de remolacha	E. Saillard	1923
El manzano de sidra y la Sidrería	G. Warcollier	1925
Destilería agrícola e industrial. Dos vol.	E. Boullanger	1928
Vinos de Champaña y Vinos espumosos	P. Pacottet.	1928

VI.—ECONOMIA I LEGISLACIÓ RURAL

Economía rural	E. Jouzier	1923
Explotación de un dominio agrícola.	Vuigner.	1923
El libro de la campesina	L. Bussard.	1928

De venda a totes les Llibreries

proposicions per la totalitat o per una de les dues seccions en què es divideix el subcanal per als efectes constructius.

I després de despatxar els assumptes d'ordre interior s'aixecà la sessió, que fou una de les més importants de la Confederació.

EXCURSIONS, VISITES, BANQUETS I ALTRES DIVERSOS ACTES

Excursions. Es realitzaren algunes excursions d'importància pels interessats en obres hidràuliques. La primera que es practicà fou per a visitar Camarassa, on des de Lleida es traslladaren diversos senyors de la Confederació i convidats. A Camarassa els excursionistes foren obsequiats per la Companyia de Regadius i Força de l'Ebre.

Una altra de les excursions fou a Barassona. Els excursionistes foren encara més nombrosos que en l'anterior. Els excursionistes, després de visitar la presa, foren obsequiats per la Junta Social del Canal d'Aragó i Catalunya.

Altra de les excursions fou a Pinyana, sèquia que alimenta d'aigua a Lleida i rega una part de la seva horta. Els excursionistes foren també molt nombrosos.

L'excursió a Raimat, propietat del senyor Manuel Raventós, fou molt concorreguda. Hi anaven molts tècnics de la Confederació, membres de diversos Comitès de l'Exposició, alguns elements oficials i diversos socis de l'Institut Agrícola Català. Els excursionistes foren rebuts, acompanyats i obsequiats pel senyor Raventós.

Molt concorreguda també fou l'excursió que es realitzà a la presa del Canal d'Urgell. Els excursionistes eren en número de setanta. Després de dinar parlaren els senyors Rocasolano, Lorenzo Pardo, Felip, Fungariño i Girona.

Finalment, la Junta de Govern de la Confederació es traslladà a Mollerusa, on va dinar, visitant els edificis i oficines del Canal d'Urgell i després corregueren per diversos indrets del Pla,

fent-se càrrec dels conreus i de l'estat agrícola.

Les visites. — L'Exposició fou visitada, com ja hem dit, per gent de moltes hores lluny, tant de la part d'Aragó com de Catalunya.

Però entre les entitats que hi anaren corporativament o en gran nombre dels seus membres, cal esmentar els Sindicats de lleteria amb la seva Junta directiva i president senyor Vilaró.

La visita del personal tècnic de la Companyia de Regadius i Força de l'Ebre. Aquesta comitiva estava presidida per Mr. Smith, Director de la central de Camarassa. Foren obsequiats amb un dinar ofert pel senyor Bergós, president del Comitè directiu de l'Exposició.

Altra de les visites importants fou realitzada pels Sindicats catòlics de la província. El nombre de concurrents era tan gran, que fou necessari dividir els visitants en diversos grups, els quals foren acompanyats per tècnics de la Confederació i membres del Comitè de Direcció.

La Confederació del Segura, representada pel comte del Valle de San Juan, president, el Director tècnic senyor Solà i l'Assessor Agronòmic senyor Arronir, visitaren així mateix l'Exposició.

Els elements tècnics afectes a la Confederació, tots els forasters, visitaren, acompanyats del senyor Bergós, president del Comitè directiu de l'Exposició, Gardeny i la Catedral vella, els quals pogueren admirar aquella joia, que és una de les millors de l'època. En la catedral pogueren així mateix contemplar el cimbori octogonal, naus, capitells, porta de l'Anunciació i dels Infants.

El president de l'Ateneu, senyor Enric Arderiu, obsequià els visitants amb un exemplar de la monografia de la Catedral, l'autor de la qual és l'arquitecte Joan Bergós i Massó.

Els banquets. — El banquet popular es celebrà en el Teatre municipal dels Camps Elisis. El pati estava ocupat per taules plenes de gent de l'Urgell, Pla de Lleida i Garrigues. En l'esce-

CAMISERIA, CORBATERIA,
MITGERIA, GENERES DE PUNT

MAS I ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

PORTAFERRISSA, 24 - TEL. 17642
FONTANELLA, 16 - TEL. 12211

BARCELONA

nari prengueren seient les autoritats, President del Patronat organitzador de l'Exposició, senyor Florensa i la Junta de Govern de la Confederació. La primera taula del pati estava ocupada pel Patronat organitzador i Comité de Direcció.

L'alcalde oferí el banquet a la Confederació i

En els concursos del camp de Magraners

al Patronat organitzador. Després parlaren l'alcalde de Tremp; l'Assessor jurídic de la Confederació, el President del Canal d'Urgell, senyor Maluquer; el President del Patronat organitzador, senyor Florensa; el President de la Diputació, senyor Traval; l'Assessor tècnic de la Confederació, senyor Lorenzo, i, finalment, el Delegat regi senyor de Gregorio Rocasolano. Es va enviar un telegrama d'agraïment al Ministre de Foment.

El banquet dels expositors fou un veritable èxit. Es celebrà al Restaurant de l'Exposició i fou organitzat pels senyors Prat, enginyer de la casa Marelli; Camps, enginyer de la casa E. Merck, i Divori, per la casa Bianchini.

A la taula presidencial seien l'alcalde; el President del Patronat organitzador, senyor Florensa; els senyors Felip, Bergós, Morera, Gadea, Martí Lamich, Macies, Jordana, Torrijos, Anadon, Laudin i Gotor.

El senyor Moret oferí el banquet en nom dels expositors i a continuació parlaren els senyors Felip, Lazaparan, Pujou, Florensa, comte del Valle de San Juan, Bergós i Gadea.

L'acte transcorregué molt animat.

El sobrant de la recapta entre els expositors pel banquet, fou donat als pobres de Lleida.

Actes diversos. — Durant l'Exposició es celebraren moltes festes que culminaren l'animació que hi havia a Lleida. No hi faltaren sardanes, concerts, funcions teatrals de gala, balls de gala, carreres de ciclistes i altres actes, posant a molta altura les facultats del Patronat organitzador i el Comité directiu.

CLAUSURA DE L'EXPOSICIO

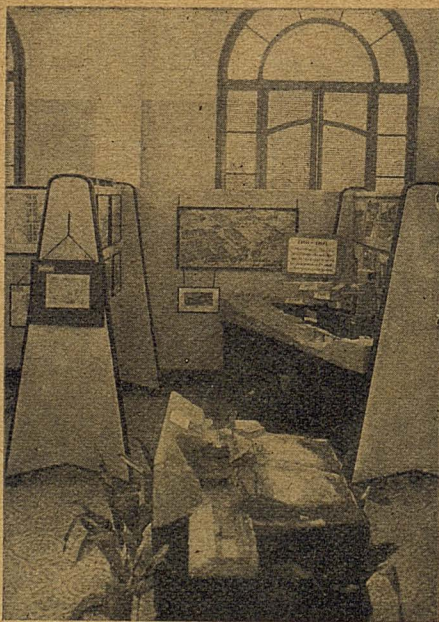
Amb retard de quatre o cinc dies es clausurà l'Exposició. Per aquest acte vingué expressament de Madrid el Ministre del Treball, Comerç i Indústria, senyor Aunós.

A les onze del matí l'Ajuntament en corporació es dirigí al Palau de la Diputació, on es reuní amb el Ministre, autoritats locals, Diputació, Confederació, Patronat, Comitès, Jurats, Representacions d'entitats i convidats.

A les dotze es procedí al repartiment dels Premis d'Honor de l'Exposició, parlant el President de la Confederació, senyor Lorenzo Pardo, proposant recompenses per servei a la Confederació als que l'orador en creia mereixedors, per haver contribuït a l'èxit de l'Exposició. Després parlà el Director general d'Agricultura, i finalment el Ministre del Treball.

La comitiva sortí de la Diputació per a dirigir-se, després d'altra feina, cap a l'Exposició, on l'alcalde, senyor Pujol, els senyors Rocasolano, Director general d'Agricultura i Ministre del Treball, pronunciaren discursos, acabats els quals visitaren l'Exposició i dinaren al Restaurant Camps Elisis.

A la tarda, don Antonio de Gregorio Rocasolano i don Manuel Lorenzo Pardo, per acord de la Junta de Govern de la Confederació, anaren a visitar els respectius domicilis als senyors Florensa, President del Patronat organitzador, i Bergós, President del Comité de Direcció, donant-los-hi les gràcies pel molt que havien realitzat per l'Exposició.

Una altra instal·lació de la Confederació

L'Exposició de Lleida

Visió de conjunt

La ciutat de Lleida ha celebrat amb un esplendor digne de tota lloança, l'Exposició agrícola, que, patrocinada per la Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre, acaba de celebrar-s'hi.

I cal constatar el fet de l'esplendor perquè indica l'interès amb què la població ha seguit el curs del certamen i la importància que la ciutat ha sabut donar a una manifestació de tècnica industrial que li afecta molt de prop, donada la seva situació i l'esvevenidor que se li ofereix amb les obres de rec que s'estan realitzant a son entorn i el crescut i ràpid nombre d'hectàrees de conreus que van posant-se en valor.

L'emplaçament de Lleida prou el coneixen tots els catalans, tota vegada que en el cor de cada u de nosaltres hi nia l'esperança d'un bell esdevenidor per a la ciutat ponentina, però amb tot i la consciència que a la nostra terra es té de la ciutat de Lleida, manifestacions com la que suara ha estat clausurada, donen un sentit d'entonació per als de fora, ensems que proporciona a la ciutat segrianenca un sentit d'unitat i uns alligonaments que sabrà aprofitar, no tant per propi egoisme com per colectiva conveniència i per a no fer mancament al seguit d'optimismes a què va donant lloc son ràpid creixement i la vitalitat i puixança amb què aquest es va fent, fins a l'extrem de convertir en cosa normal allò que en realitat sembla hauria d'ésser circumstancial i fugisser.

La dissolta Mancomunitat, amb l'ample sentit de la responsabilitat que presidia tots els seus actes, ja portà a Lleida, fent un gran sacrifici, per tal com eren molt limitats els seus mitjans, la seva Exposició de Maquinària i Concurs de Tractors, vers l'any 1921, i en aquella manifestació, que en el fons no era sinó un tanteig i l'afany de veure com reaccionarien unes comarques davant d'un exhibició d'aquella naturalesa, ja es veié que Lleida, essent una ciutat de puixança, era ensems un gran mercat per a la maquinària agrícola. És per això que en anunciar la Confederació de l'Ebre que realitzaria a Lleida una exposició de maquinària, com l'encert era manifest, i el prestigi que l'avalava prou seriós, les cases no dubtaren a portar a Lleida no sols els seus enginyers i els productes llurs, sinó ensems el personal escollit i l'afany de convertir l'Exposició en un veritable lloc de reclam, feta,

però, aquesta, amb el màxim bon gust i les màximes garanties d'encert.

Resultat de tot això no podia ésser sinó un, i aquest precisament és l'obtingut: extraordinària concurrència de elements productors de maquinària i un volum de vendes que ratlla a alguns milions de pessetes, a part de les que en potència han quedat per a realitzar, però que a no trigar gaire entraran en el pla de les operacions efectuades, i si bé la data serà una altra, l'origen el tindrà en el Parc Municipal dels Camps Elisis, on aquella tingué lloc.

Aquesta és la visió de conjunt d'un certamen en el què tothom s'ha superat per a fer-lo interessant; les cases muntant amb luxe i encert les instal·lacions, la ciutat prestant-hi el més decidit ajut, entitats diverses organitzant excursions i visites i conferències, i la mateixa Confederació, no solament emparant-la i protegint-la, sinó també abocant-hi els seus serveis diversos amb instal·lacions com les del Servei Agronòmic i Sanitari, organitzant un curs de conferències on hi desfilaren homes de la vàlua excepcional d'un Pittaluga i d'un Lorenzo Prado, i fins assistint-hi en ple la seva Junta de Govern, al cap de la qual hi anava el President de la Confederació, el gran químic don Antonio Gregorio de Rocasolano.

En quant a l'organització que tothora hi hagué, no som dels més escaients per a parlar-ne, però un sol fet emplena a bastament aquest aspecte, ja que ho revela amb una eloqüència per a la qual serien insuficients les paraules. Ens referim a la gentilesa dels senyors expositors, que tots volgueren tributar el seu pregon afecte als que intervingueren en el descabdellament de l'Exposició, celebrant un banquet de franc reconeixement i simpatia, simpatia i reconeixement que no podia obeir sinó a la sèrie d'atencions de què foren objecte durant llur estada entre nosaltres, on s'esforça tothom a veure en ells, no els interessats de receixir en una empresa que obeïa a normes comercials, sinó a uns companys adalrats per a fer profitosa l'exhibició amb tanta munificència preparada. Fou, doncs, una obra amorosa, en la qual tots hi tenien una missió, i per aquest motiu, amb tot i els allargaments de què fou objecte i la sèrie d'extorsions que els mateixos podien ocasionar, no es registrà ni el més petit incident ni la més lleu contrarietat, i ens cons-

TALLER D'ESVENTADORES

DE

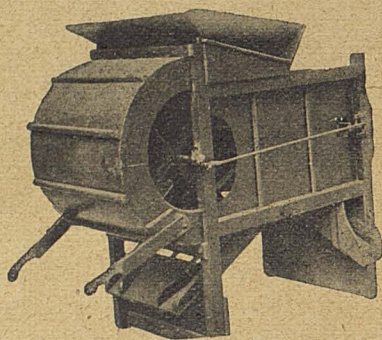
Josep Comabella Farré

MONTARGULL

(LLEIDA)

Les meves esventadores, construïdes amb tots els avanços que la tècnica moderna exigeix, tenen l'enorme avantatge sobre totes les d'altres tipus que serveixen per a la neteja de tota classe de cereals, des de la llavor d'alfals, fins les faves, inclús les olives.

**SOLIDESA EN LA CONSTRUCCIÓ
MAXIMA RESISTENCIA
ECONOMIA EN EL COST**

Es construeixen en cinc tipus diversos.

Les meves màquines poden acoblar-se a motor de tota classe.

Indústria Olivarera Molins Salvatella

Obtindreu els millors resultats amb la **Moderna** maquinària per a fàbriques i molins oliaires

Rentadores - Esmicoladores d'olives - Dislocadores de la pasta - Premses hidràuliques - Remolidores de la polpa, etc.

NOMBROSES REFERENCIES
DEMANAR CATALEG

TALLERS **SALVATELLA** TORTOSA

LLIBRERIA CATALONIA

**SERIES COMPLETES
D'OBRES D'AGRICULTURA**

Plaça de Catalunya, 17 - Telèfon 12456

BARCELONA

ta que com a resultat, s'han afermat llaços de germanor entre pobles i cases diverses, que o no se sabien o hi havia interès en què es desconeguessin.

Com a nota de varietat hi hagué la publicació d'un «Diari de l'Exposició», editat amb tot luxe i repartit gratuïtament i profusament, en el qual ultra les noves que afectaven d'una manera directa als expositors, hi havia joies d'art i articles diversos, que perseguïen la doble finalitat de fer conèixer la ciutat de Lleida en allò que recorda la seva grandesa pretèrita, i estudis convenients en son doble aspecte sanitari i agronòmic. Afegiu ara la sèrie d'editorials divulgant l'obra de la Confederació, el que és i representa, les normes i organismes per què es regeix, i tindreu una visió afeblida del que fou aquell «Diari de l'Exposició», que mogué a tant interès i era esperat amb veritable goig.

Aquesta és, a grans trets, la visió de conjunt del que fou l'Exposició agrícola de Lleida, admirada per molts milers de persones i seguida i

resseguida per organitzacions agrícoles diverses i grans i petits propietaris que li donaven tot-hora una vida i un interès com jamai no ho veïrem en cap altra manifestació semblant.

Acabem aquestes ratlles no amb la felicitació per als organitzadors i entitat patrocinadora, tota vegada que el poble, en ses més variades manifestacions, les ha atorgades abundoses i merescudes; preferim, tota vegada que AGRICULTURA és una publicació tan de casa, donar expansió al sentiment i dir el que entenem essencial: que hem de vigilar amorosos i col·laborar en el possible en l'obra de la benemèrita Confederació, cridada a operar grans transformacions econòmico-socials, i pensem, pel que a Lleida afecta, que de no mancar-li l'escalf dels catalans, en la seva estratègica posició i en el seu adalerrat créixer, hi trobarà la terra nostrada aquella gran ciutat ponentina que l'afecte i la conveniència col·lectiva ens ha fet somiar.

ANTONI BERGÓS

El Canal d'Aragó i Catalunya

La seva importància

EL Canal d'Aragó i Catalunya és l'obra de reg més important d'Espanya de les construïdes fins avui. Per ella queden redimides 104.000 hectàrees, d'un desert i d'un salobrer dels més estepans i misèrrims de la península.

Com tothom sap, és aprofitant les aigües del riu Eßsera, al terme d'Olvena (Osca), on comença el canal per a anar a desguassar al terme municipal de Masalcoreig, al lloc denominat Pla d'Escarp, vertint les aigües al Segre.

De l'any 1906, que van començar a regar-se terres, ha anat augmentant el nombre d'hectàrees adherides al reg, essent avui més de 70.000 les que disfruten d'aquest benefici, i tot fa esperar que dins poc temps ho seran en la seva totalitat.

Així s'ha vist com pobles com Almacelles, Binefar, Esplús, Binaced, etc., han doblat el cens de població en els darrers vint anys, i allí on no hi havia ni aigua per a beure, i molts anys ni pa per a menjar, ni crèdit, ni res, avui és una vida intensa la que porten, on les construccions es succeeixen constantment i on les estacions del ferrocarril com la de Raimat reflexen un tràfec que un dia equival al que abans era cada mes.

Aquesta mena de riquesa, per les condicions naturals del país i per la situació de Lleida, que la fan centre obligat de la part baixa de la província d'Osca, es reflexen en el desenrotllament de la nostra vitalitat i en la marxa del nostre progrés. Però, hem de convenir que encara som als començaments i que les possibilitats immenses que el Canal d'Aragó i Catalunya ha de produir a Lleida no s'han notat encara amb la intensitat deguda. La irregularitat del curs del riu Eßsera, que portant uns mil milions de metres cúbics l'any no permet d'aprofitar-ne més d'una quarta part, ha de fer necessari pensar en la construcció del Pantà de Barasona, d'una capacitat d'uns 60 milions de metres cúbics, que podrà emplenar-se a bastament i permetrà una regularització als regs de la Llitera.

Aquesta obra és avui una realitat, car la Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre, responent a l'obra de conjunt que ha de realitzar, ha conseguit enfrontar i resoldre el problema de l'expropiació de les cases i terres de Barassona i la construcció de la presa ja començada serà cosa de poc més d'un any, per la qual raó, consolidat el Canal, posada la secció en condicions de resis-

tir una plena càrrega d'aigua i constituint el Pantà de Barassona, totes aquestes terres veïnes i nostres tindran la ufana de les hortes velles, molt més si, com esperem, en resolldre els regs de l'horta de Lleida, per a què mai més no es senti escassetat d'aigua a l'estiu, per medi d'un pantà a l'estret de Pinyana, les aigües escadusseres es deriven per Coll de Foix a la zona catalana del Canal esmentat.

No és aventurat pensar amb aitals antecedents

que Lleida serà dintre pocs anys una ciutat de més de cent mil habitants, i si els elements directors tenen seny i constància per anar aprofitant totes les avinenteses que la situació privilegiada del nostre poble permet, haurem deixat a les venidores generacions l'obra constructiva que donarà fe de la manera més esplendorosa de l'entusiasme i esforç de les generacions actuals.

MANUEL FLORENSA

El Concurs de Tractors de l'Exposició de Lleida

Si bé tot hi era interessant i ben representat, donant a qui ho volgué veure una clara idea de les diferents màquines i productes que allí s'exposaren, a mi, aficionat en gran manera a allò que al bon conreu atany, m'atragué d'una manera especial l'atenció tot el referent a moto conreu.

Els expositors de tractors no eren pas gaires, però donaven una clara idea del que la pràctica ha demostrat ésser millor i més assequible. Molt interessant encara és l'esforç gran que s'ha realitzat per a fer viable, econòmic i fins agradable el conreu mecànics de la terra.

El que més ressaltava era l'especial característica dels dos principals sistemes de propulsió, el de rodes i el d'eruga.

Referent al tipus de propulsió per rodes, poca cosa hi havia que esmentar com a novetat, si no és l'aparició del Lanz amb motor monocilíndric i a poca revolució, cosa que sembla ésser base certa d'economia de combustible i desgast. Les proves no foren suficients per a demostrar-nos el valor pràctic dels tractors.

L'Austin, diguem-nes Rordson francès, continua, com el mateix Fordson, un bell tipus per al petit i mitjà conreu, així com el Renault, cada dia més perfeccionat.

Una novetat digna de notar i que val la pena, fou l'arrencada elèctrica per a Fordson, que el senyor Fité, de Tàrraga, ha ideat amb molt bon encert, per a estalviar les molèsties de l'arrencada a l'hivern, així com els fars per a anar per carretera o treballar de nit, si convé.

Altres tipus de rodes que sembla interessant és el WD, però no el veiérem funcionar.

Entre els tractors a propulsió pel sistema eruga es trobava el ja conegut Cletrac, el qual realitzà una magnífica demostració del que es pot fer amb les noves arades de discos i un tractor a gran velocitat.

El Caterpillar, amb els seus quatre tipus de diferents potències, ens féu també diverses demostracions, encaminades sobretot a fer ressaltar la gran potència i adherència d'un tractor eruga.

El Renault 40 HP, tirant una seu de bàscula de desfons i llaurant amb la major facilitat a 50 centímetres, arrencant topaç, sauló i algunes lloses de pedra que semblava impossible de fer amb tanta facilitat, constituí, al meu entendre, un progrés en qüestió de tracció mecànica directa.

Pel que he vist, he observat: Primer: que el mercat, en general, ha eliminat una sèrie de tipus poc adequats que es feren a conseqüència de la gran guerra, però que no han donat resultats pràctics; segon: que ara el que s'està buscant, sobretot, és obtenir la unitat de treball al preu mínim i a la major brevetat; tercer: obtenir el tipus el manteniment de peces de recanvi del qual resulti més reduït i més a l'abast de qualsevol posseïdor.

Fóra molt convenient fer un nou concurs de tractors per a escatir quin és, dels tipus que avui existeixen, el que dóna el major resultat econòmic per unitat de terra treballada a una profunditat donada.

L. TICÓ

URALITA

**LA MILLOR TUBERIA PER A
CONDUCCIONS A PRESSIO**

El canal d'Urgell

La condició estepària de l'extens pla del baix Urgell, pot donar-nos idea de com era pobra la terra i misera la gent que sobre d'ella vivia abans de regar-la el Canal. Tant n'era de pobra i misera que encara jo mateix recordo de temps dels avis, haver sentir parlar com d'una cosa esferèidora del trist viure a Linyola per exemple.

No és d'estranyar que vingués de segles de portar aigües al Pla que tan a prop les tenia i això malgrat es moria de set i de fam. Carles I, Felip II, Felip V, Ferran VI, en els seus regnats respectivament donaren als urgellesos l'esperança del nou millor viure amb ordes de què s'estudiés l'obra de canalització que des del Segre aboqués a l'Urgell l'aigua desitjada. Es feren alguns estudis i entre ells cal recordar el d'un projecte ordenat per Ferran IV que situava la presa prop de Tiurana. El projecte no obstant que pot senyalar-se com a inicial del que a la fi fou realitzat, data de l'època de Carles III, la més fecunda en les pràctiques utilitats de govern de la història moderna, sota la sàvia direcció dels polítics italians que aconsellaren al Rei. No prosperà tampoc el projecte, potser excessiu, dels tècnics de Carles III, passant el llarg període de les convulsions polítiques que duraren fins a més de l'any 1840, sense que res de profit es fes per a canviar la sort de l'Urgell. Fou ja prop de l'any 1850 que constituïda a Barcelona una forta empresa obtingué la concessió real dels regadius d'Urgell amb el projecte que féu l'enginyer d'Andrés i Puigdoller, propietari que encara tots hem conegut del terme de Raïmat, de quals successors passà per bé de tots a mans de l'actual propietari senyor Raventós.

L'empresa del senyor Puigdoller fracassà, constituint-se'n un altra sota el nom de «Girona Hermanos», «Clavé y Compañía», també amb capitals barcelonins, veritable origen de la que en definitiva i baix el nom de «Sociedad Anónima Canal de Urgel» construí el canal sota la direcció de l'enginyer En Domènec Cardenal, veritable factor tècnic que porta a cap la magna obra, vencent dificultats enormes, per a judicar les quals cal sols visitar la mina de Montelar i pensar en l'utilitat i medis de què aleshores (1855-1860) es disposava per a aquesta mena de treballs.

La concessió de l'aprofitament per a recs feta per l'Estat és de 33 m³ nominals. La presa, situada al terme del Tosal, arrasada per la rubinada de 1907, i reconstruïda immediatament ai-

gües avall per eludir els inconvenients de la mina de la Llenguadera, no dóna pas al Canal els 33 m³ de la concessió; ordinàriament oscil·la entre 18 ó 20. El Canal té 145 quilòmetres de llarg, passant pels termes d'Artesa, Montelar, Preixens, Agramunt, Claravalls, Anglesola, Bellpuig, Arbeca, Borges, Puigvert i Artesa, per a buidar les aigües al Segre entre Albatàrrec i Montoliu. La zona plana i extensa que dintre d'aquest arc es tanca amb el riu rep el benefici dels recs per quatre cèquies principals de més a més de les dues que serveixen la part baixa de la Ribera del Sió. Són aproximadament unes seixanta dos mil hectàries les que aprofiten l'aigua millor o pitjor. Pitjor aquelles que lluny del modul o boquera han de lluitar amb l'escassetat que tots els anys fatalment imposen els estratges del riu. Altres i no cal dir que les ja conegudes com primeres de rec, es troben en molt millors condicions i així es dóna el cas irritant de què, amb iguals deures i drets, hi hagin propietaris de terres pròsperes amb intensitat de cultiu mentre d'altres es troben sotmesos a un mig cultiu i una mitjana producció.

Malgrat aquesta lamentable situació i l'ésser insuficient el cabdal de 3.100 m³ per hectàrea que ve obligada a donar la Societat en els vuit mesos de setembre a maig, per a tenir dret, segons el Conveni de Madrid, a la percepció del novè de tots els fruits, la prosperitat, progrés de la comarca singularment en els darrers quinze anys és sorprenent. Una estadística comparativa del tràfec de producte i de viatgers a les estacions des de Lleida a Tàrrrega i des de Lleida a Borges en les dues línies del Nord, fins a 1910 i des de 1920, ens donaria resultats a primera vista inconcebibles. El nombre de vagonets d'alfals, solament d'alfals, que surten de tals estacions, i especialment de la de Mollerusa, triplica el que per tals conceptes sortia fa quinze o vint anys. Els primers del regadiu foren deploables en tots sentits; en el de la salut, principalment, per l'extensió i la intensitat del paludisme que es patí a tot l'Urgell, i econòmicament per als propietaris i per a l'Empresa. Vençuts els contratemps d'aquelles dècades heroiques, l'aigua fecundant transformà l'estepa en jardí, fent d'aquella terra pobra i misera de l'any 1850, la rica i cobejada que avui tots coneixem. Tan cobejada i rica que té ja forces per demanar més, i és per això que en aquests darrers anys ha reviscut potent l'afany de millorament dels regs,

provocant la campanya per a la construcció del subcanal i dels estanys reguladors del Segre, que tan admirable fi ha aconseguit incorporant aquestes obres a la Confederació Sindical Hidrogràfica de l'Ebre, encarregada de portar a terme molt prompte la construcció del Canal auxiliar i no gens més tard les obres complementàries de regulació de les aigües del riu.

La Confederació de l'Ebre no és una entitat oficial de caràcter fred i en la qual es limita el treball a l'estricta compliment d'un deure ofici-

nesc. És realment una organització de forces i capacitats tècniques i socials, moguda per una vibració pregonia i dirigida vers una finalitat d'acoplament d'energies disperses per a l'engrandiment de la riquesa comuna, sota una direcció eminent i un esperit gran i obert que es diu Manuel Lorenzo Pardo.

Aquesta és la millor garantia que l'obra a fer es realitzarà prompte i bé.

ROMÀ SOL

Els motors inanimats i el bestiar de treball

La mecànica, des de l'abril de 1921, data en què la Mancomunitat de Catalunya celebrà a Lleida un concurs de tractors, no ha pas progressat en el sentit de què ens calgui modificar l'article que publicàrem en aquesta mateixa revista arran de la celebració del referit concurs.

És per això que, no havent variat els termes del problema ni el nostre criteri, transcrivim íntegrament l'article.

AMB motiu del Concurs de tractors de Lleida, que amb tant lluïment ha celebrat l'Institut de Mecànica aplicada de la Mancomunitat, ha tornat altra volta a posar-se la qüestió comparativa entre la màquina i l'animal en la producció de treball i en l'economia agrícola.

Aquest tema és un d'aquells que, un cop plantejats, no hi pot entrar més que una correcció de xifres, puix que la solució ha d'ésser invariablement la mateixa.

Des del punt d'albir de l'economia rural, ¿la màquina avantatja el bestiar de treball? Doncs, cal deixar la mula, l'euga, la somera, la vaca o el bou i emprar el motor inanimat.

Això és el que ha succeït en la indústria dels transports. El carril, el tramvia, l'auto i el camió, no s'han pas imposat per la novetat de l'invent, ni per menyspreu dels motors animals. Ha estat la pesseta la que ha operat la substitució. Cosa igual succeirà amb els motors agrícoles pròpiament dits. El dia que la màquina reporti un major benefici que el que deixa l'animal de treball en les feines del camp, el bestiar hi desapareixerà completament, de la mateixa forma que el tramvia elèctric o altre motor no animat ha reemplaçat la força animal, com en molts boscos, que utilitzant el transport per cables, han desterrat el mul de bast.

Els termes del problema, repetim, són sempre els mateixos; les lleis econòmiques han regit i regeixen la producció. Contra d'elles no tenen valor, a la llarga, els costums ni els sentimentalismes.

En l'estat actual, la comparació entre les màquines i el bestiar de treball no podem fer-la. Ens caldria, en primer lloc, posseir — i això ja ho tindrem ben aviat — la Memòria que està preparant l'Institut de Mecànica, resultat del Concurs de Lleida. En segon lloc, un estudi dels animals de les distintes espècies i races que el pagès utilitza a Catalunya. Solament en possessió d'aquestes dades es podria dir quin motor resulta més avantatjós.

No obstant, com a resultat del Concurs de Lleida, sembla que es podria afirmar que, per a les finques susceptibles d'emprar el gran tractor, és beneficiós adquirir aquest locomòbil, però el petit tractor no ofereix les condicions que deu posseir per a recomanar-lo.

En la nostra pàtria, poques són les finques que per la seva extensió i planúria permetin utilitzar el gran tractor, puix que pel terreny accidentat i perquè la majoria de les finques són de poca extensió, està plenament indicat el petit tractor. Per consegüent, fins que la petita màquina reuneixi els perfeccionaments necessaris per a treballar en feixes i garrigues, no serà qüestió de parlar del reemplaçament dels animals de treball.

Ultra aquesta qüestió purament d'economia rural, els motors inanimats originen un problema doble en l'ordre exclusivament ramader.

Acceptant com un fet, més o menys llunyà, la utilització quasi general de la màquina en substitució dels animals de treball, ¿s'ha de continuar produint animals motors?

Des de fa un parell d'anys venim dient que

els cavalls i muls de tir pesat seran, a no trigar gaire, substituïts pel camió, que dintre poc temps els transports en el port de Barcelona no seran practicats per cavalls; que per les carreteres, els carros tirats per cinc i sis muls, poc a poc aniran reemplaçant-se per auto de gran potència.

La majoria dels animals emprats en el tir pesat no es produeixen a Catalunya, són animals d'importació. Amb la creença, doncs, que han de desaparèixer, nosaltres no aconsellarem ningú que intenti posar cria d'aquesta mena de bestiar.

Però, la nostra manera de pensar podria ésser falsa. Diem això perquè l'estiu passat, en visitar alguns països europeus, restàrem verament sorpresos en veure que la producció de cavalls de força continuava com si el progrés del locomòbil en res no pogués afectar al bestiar de tir pesat. A França, Anglaterra, Bèlgica, Holanda, Dinamarca, Alemanya i Suïssa, els ramaders criadors de cavalls pesats no havien pas canviat la producció.

Hom ja sap la poderosa influència que ací i a tot arreu té la rutina; que és molt difícil per la persuasió que un pagès canviï la seva producció, que aquests canvis solament es realitzen quan no hi ha altre remei, sots pena d'un profund trastorn econòmic, o de tenir la misèria al davant. Però, no devia ésser la rutina causa de continuar en la producció d'antany, puix que a Bèlgica, el director de Ramaderia, amb gran estranyesa nostra, treballava de ferm per a reconstituir la població equina del país, destruïda en la guerra, amb la particularitat de què s'anava a restablir, no el petit belga, sinó el gros, cavall de set i vuit cents quilos.

Un país com Bèlgica, que s'havia quedat sense cavalls i que en tornar a proveir les quadres, es podien poblar amb individus de la raça més convenient, sense haver de tenir en compte els interessos creats; una nació com Bèlgica, quasi tota ella formada per una plana on la màquina pot ésser emprada fàcilment i adquirida en bones condicions, per ésser la nació belga un centre industrial productor de màquines, torna, altra vegada, a criar el cavall voluminós, i això no per rutina del pagès, sinó per iniciativa del tècnic oficial de major categoria. És a dir, en la Direcció de Ramaderia belga s'aconsella i es fomenta l'animal que, lògicament, més de pressa ha d'ésser substituït per la màquina.

La producció de bestiar de peu rodó de Catalunya, que actualment consta de cavalls de tir lleuger o d'aptituds mixtes, i de muls semipe-sats i de guarans, pot continuar practicant-se sense cap mena de recel. Els cavalls de tir lleuger tenen múltiples aplicacions, com igualment les mules; en quant els guarans, la seva produc-

ció serà l'última a desaparèixer, essent com són objecte de mercat universal.

Si el bestiar de peu rodó no té altra finalitat que la d'emprar-se en el treball, el bestiar boví, a més del treball, les vaques crien i els bous posen carn. El tractor que substitueixi aquesta mena de bestiar haurà d'ésser molt perfeccionat i de despeses molt reduïdes per avantatjar altres motors que, a més de treballar, fabriquen vedells, quilos de carn i fems.

Però cal arribar fins al capdamunt de les possibilitats. Anem a suposar que les màquines per a realitzar tota mena de feines han assolit un perfeccionament tal que, econòmicament, no hi ha manera de continuar servint-se dels motors animals, o sigui, que tota classe de bestiar de treball imprescindiblement ha de desaparèixer. En aquest cas, com queda la ramaderia?

Aleshores, la indústria pecuària, reduïda a la producció de carn, llet i llana, no per això minvaria la seva importància. Abans del carril ningú no podia imaginar que aquest poderós medi de transport hagués de servir per a què hi viatgessin els que llavors eren els únics motors, ço és, els animals de treball.

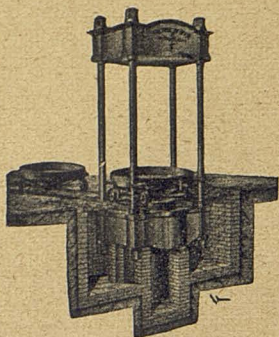
Així també, en els temps futurs, els aliments que consumiran els animals no hauran pas contribuït a produir-los, tal com fan avui, en què el bou és el que llaura, el que dalla i, en fi, el motor animat que fa totes les feines.

El progrés, operant per una sèrie d'embranchaments continus, determina l'especialització i la unificació ensems. Els animals tots llavors no seran més que exclusivament màquines d'elaborar carn i llet, funció actualment reservada a una part de la ramaderia.

Per a un ramader, com un altre industrial qual-sevol, el que l'interessa és produir abundantment, no importa quina classe de productes. La ramaderia, sense animals de treball, no per això deixarà d'ésser tant o més intensa del que és a hores d'ara, puix ha estat un fet constant el de què a mesura que les poblacions es van industrialitzant, el consum de carn i de productes animals augmenta proporcionalment a la potència industrial del país.

A un mosso de pagès, que llaura del matí al vespre, amb una parella de bous, esmorzarà sense gens o amb molt poca de carn. El conductor d'un tractor exigirà un bistec ben gruixut. Produir un poltre o un vedell, una garibaldina o un jersey, tant li fa! La qüestió és que la producció, independentment de la classe de productes, no minvi. I això, la plena producció ramadera, sigui el que sigui el progrés de la mecànica, està absolutament assegurada.

M. ROSSELL I VILA

TALLERS PFEIFFER

A. CASAJUANA PFEIFFER, Enginyer Industrial
PERE IV, 109 - Casa fundada en 1855 - BARCELONA

Fundició i construcció de maquinària en general - Especialitat en maquinària per a elevació d'aigües - Fabricació d'olis - Elaboració de vins - **Bombes de pistó per a totes les aplicacions** - Premses i bombes hidràuliques - Trens de sanejament - Arades - Molins de vent - Cilindres de paper per a calàndries - Tuberries Preses i vàlvules de totes classes, etc.

Màquines i utils

per a
Lleteria

**C e b o
animal**

per a l'engreixement
d'animals desnutrits

David Ferrer & C^a, S. en C.

Apartat Correus 358 - Passeig de Gràcia, 94

B A R C E L O N A

Motors miamé

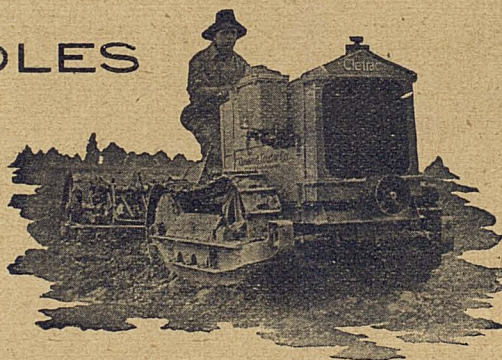
d'olis pesats i demés
combustibles
líquids

Màquines

de rentar, omplir,
tapar i etiquetar ampelles

TRACTORS AGRICOLES

"CLETRAC"

TIPUS TANC

Reconeguts pels tècnics com el de major rendiment i de més utilitat per a tota classe de cultius.

Tot agricultor progressiu i amant dels seus interessos que desitgi augmentar considerablement el producte de ses finques, deu enterar-se dels avantatges que ofereix el

"CLETRAC"

Tipus W 12/20 HP. per a tota classe de cultius PESSETES: 10.000

Tipus K. 20/30 HP. per a grans extensions PESSETES: 15.000

Tipus A 30/45 HP. per a treballs que requereixin més força PESSETES 23.000

Aparells complementaris de totes classes i marques, a preus considerablement reduïts.

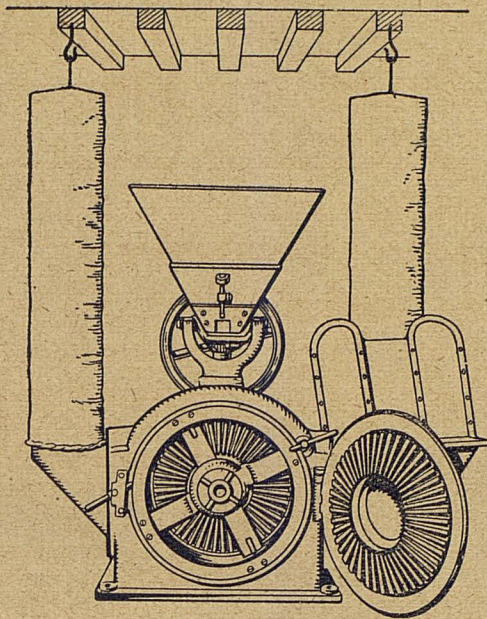
Demanar catàlegs i proves al representant general a Espanya:

AUTOMÓBIL SALÓ

TRAFALGAR, 52
BARCELONA

MARC TORRES

Riereta, 15 i Aurora, 11 - BARCELONA
TELÈFON 1201

MOLÍ TRITURADOR "El Campeón Universal"

Patents d'invenió núms. 84.698 i 91.267

per a tota classe de grans, palles, despulles i altres matèries

EMILIO DE OBESO

FABRICANTE DE HARINAS

RIOSECO

(VALLADOLID)

26 de Enero de 1926

Sr. D.
Marcos Torres
BARCELONA

Muy sr mío: Por la presente tengo el gusto de manifestarle que estoy muy satisfecho de su molino triturador "EL CAMPEÓN UNIVERSAL" N.º 3, el cual ha superado a cuanto Vd. me prometió y que yo esperaba de él.

Montado con cojinetes de bolas perfectamente equilibrado, su marcha es sumamente suave, hasta el extremo que después de quitada la marcha sigue andando unos minutos. Y a pesar de haberlo instalado en planta alta donde por falta de firmeza son mas sensibles las trepidaciones, apenas si tiene alguna, lo que sorprende a todos cuantos lo ven, por que moviéndose a 3000 revoluciones por minuto el menor desequilibrio que tuviera produciría muy sensibles movimientos.

Como es consiguiente las cualidades apuntadas hacen que la fuerza necesaria para moverlo sea acaso menor de la que Vd. calcula.

Su trabajo no deja nada que desear puesto que gracias a su combinación de cribas puede darse a la mercancía el grado de finura que se quiera hasta convertirla en polvo. Y en cuanto a rendimiento al bien en lo pulverizado se reduce bastante, todavia rinde mas que una piedra haciendolo mucho mejor y triturando infinitamente mas que todos los aparatos hasta hoy conocidos.

Quedando el maíz a menos de medio grano, he llegado a moler hasta 2000 Kgs. por hora, el triturado no he podido saberlo, porque ni el elevador (que como sabe Vd. es tipo grande) ni el operario que lo maneja, han llegado a darle la alimentación necesaria.

Puede Vd. estar satisfecho de su molino y porque yo tambien lo estoy, le autorizo para que haga de esta carta el uso que le parezca, quedando siempre a sus ordenes, su afm. a. s.

Emilio de Obeso
Rioseco

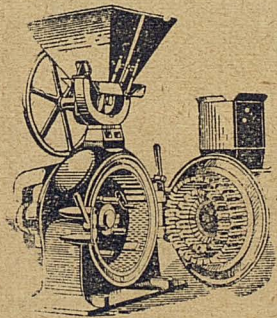
El molí triturador "El Campeón Universal" és l'únic que no produeix pols, i que pot treballar sense canvi en la direcció desitjada. Està proveït de dues mànegues d'aspiració i per això ni s'escalfa ni la mlturació sofreix minves.

El construeixo en quatre tamany per proporcionar els tipus que poden necessitar des del més petit industrial o ramader al més gran industrial.

Producció en farina de morenc per a pinsos, de 150 a 1.000 quilos per hora.

Únic constructor i venedor que els instal·la i cobra un cop posats en marxa i després d'haver-se obtingut el resultat convingut. Finor i gruix de la mlturació desitjada.

TRES ARTICLES DE FAMA MUNDIAL

"ROYAL TRIUMPH"

Molí triturador lamidor per a pinsos de totes menes, alfals, palla, civada, etc.

No rescalfa el producte. (Garantitzada)

Amb un mínim de força s'aconsegueix una màxima producció

Pot funcionar dia i nit sense interrupció

Únic que té imitadors però no té rival

Innombrables referències

"LE RATIONNEL"

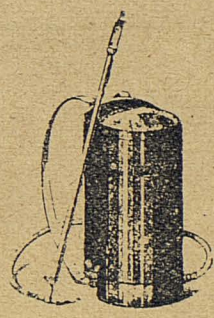
Pulveritzador per aire comprimit, alta pressió contínua

Maneig facilíssim. Seguretat absoluta. Economia en la mà d'obra i líquid.

Més de 38.000 aparells funcionant l'acrediten de bo

Indispensable per a pulveritzar arbres, vinyars, plantes, etc. Blanqueja 100 m² en deu minuts

Cap decepció possible; es reemborsa el preu de compra si no dona el resultat amb completa satisfacció

PREMSES CONTÍNUES

DUCHSCHER

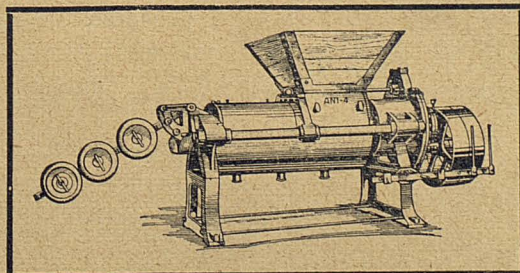
AMB POTES O SOBRE RODES

Dues hèlixs de bronze

Cambra de compressió, de bronze

Cubeta d'escorregut, de coure

Càrter d'engranatge amb bany d'oli

La millor de totes

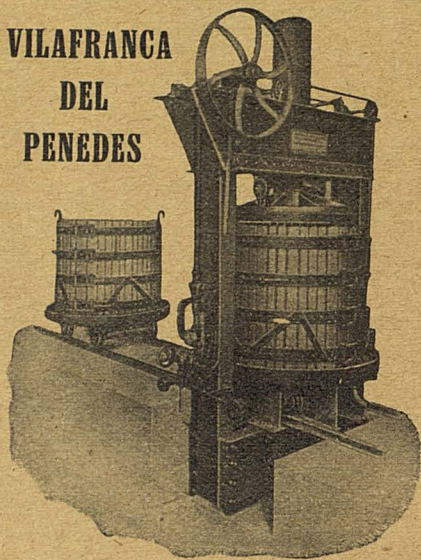
per la qualitat dels seus materials, per la seva superioritat mecànica, per la seva solidesa i bon acabat per la seva capacitat de treball. La millor quantitat de vi obtingut, paga la despesa d'adquisició en una sola campanya

Demandar catàlegs i detalls a

MAURICI HENING, Flors, 5. - BARCELONA

Societat Enològica del Penedès, S. A.

VILAFRANCA
DEL
PENEDES

Sucursals a Reus, Criptana i Xerec de la Frontera

TREPITJADORES, PREMSES, BOMBES I
TOTA CLASSE DE MAQUINARIA VINÍ-
COLA : MOTORS I TRANSMISSIONS :
MANGUERES, RACORDS I AIXETES :
MATERIAL PER A BOTELLERIA

PREMSA CONTINUA «SEPSA»

PREMSA HIDRAULICA «ATLAS»

APARELLS D'ANÁLISIS DE VINS :
PRODUCTES ENOLÓGICS :
ADOBS : SULFAT I SOFRES

DEMANEU Estudis, Projectes i Pressupostos

MOLI "JAY BEE" EL MILLOR DEL MON

EXPRES PER A AGRICULTORS I RAMADERS

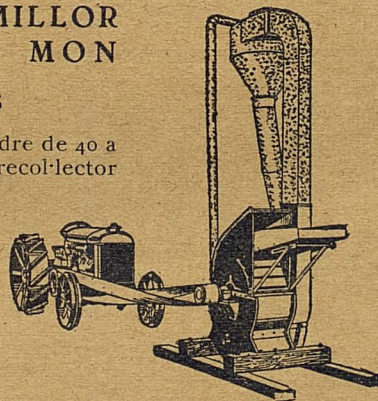
Els molins "JAY BEE" es fabriquen en nou tamanyos diferents, capaços per a moldre de 40 a 900 Kgs. per hora. Qualsevol dels models està equipat usualment amb aspirador i recol·lector de pols, amb això resulta una instal·lació completa. Únic molí que molt perfectament alfals i farratges secs, productes que, bon punt molts, poden donar-se a les vaques, porcs, pollastres, etc., etc., sols o barrejats amb altres gèneres; resultant un pinso de fàcil digerir i a la vegada sa i molt econòmic.

Construït per The Bossert Corporation, Utica - New-York

Agent exclusiu per a
Espanya i Portugal:

JOSEP ILLA

VIA LAIETANA, 15, 2.º :: TELEFONS: A. 2210 i A. 4515 :: BARCELONA

INVESTIGACIONS SUBTERRANIES

DOMÈNEC PALET I BARBA
Geòleg-Propector

Auxiliar:

MIQUEL PALET MARTÍ (fill)
Enginyer

RASA, 29.- Teléf. 404
TERRASSA

Prospecció d'aigües, minerals i roques, a
qualsevol fondària, amb dispositius paten-
tats de pròpia invenció

TECNICA CIENTIFICA :: METODE RAPID

Determinació concreta, des de la superfície, de jaciments, llurs extensió, superposicions, naturalesa i composició, profunditats i gruixàries, intensitats o relativa riquesa, etc., etc.

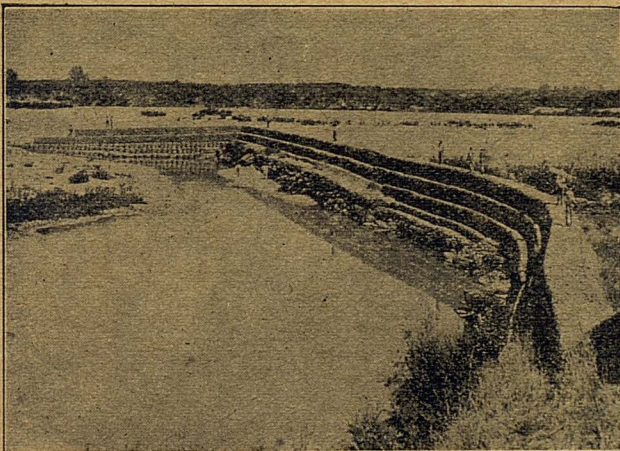
Societat Anònima Clausolles

Apòsits esterilitzats marca Hispania
Extens assortit d'instruments i aparells
de cirurgia veterinària i triquinoscòpia
Abans de comprar demaneu-nos pressupost

CASA CENTRAL:
RAMBLA DE CATALUNYA, 8

SUCURSALS:
Barcelona; Ferran, 8 i Rambla del Centre, 27 - Madrid;
Carretas, 35 - València; Sant Vicens, 6 - Sevilla; Velázquez, 17 - Bilbao; Bidebarrieta, 1 - Saragossa; Alfons I, 7, 9 i 11

FABRICA A SANT MARTI DE PROVENSAIS

A. Bianchini, Ing. S. A.

Paseo de Gracia, 100 - Tel. 74321 - BARCELONA
Dirección Telegráfica: "GAVIONES"

"GAVIONES"

encontrados y enfilados metálicos para
DEFENSAS FLUVIALES
y demás aplicaciones
(Sistemas patentados)

Corrección de torrentes - Desviación de cauces - Construcción
de presas - Protección de márgenes.

Soliciten nuestro folleto que les será remitido gratis

VERITABLE NO MÉS FOC
NO MÉS SENYALS A LA PELL

LINIMENT ALONSO OJEA

Vexigatori i resolutiu, el més
actiu i econòmic de tots els que
es coneixen. No deixa ni la més
petita senyal a la pell. Garantit-
zem els seus efectes i activitats.
Remetem un flascó de mostra als
senyors Veterinaris que el
:: :: :: demanin :: :: ::

DIPOSITARIS:
J. Uriach y C.^{ia}
S. A.
BRUCH, 49
BARCELONA

Fàbrica de teixits metàl·lics i sunyers

Enreixats de simple torsió.—Teles de
fantasia, ondulades i de sunyers
FILFERRO ESPINÓS

Nicanor Arqués

ARTICLES DE FILFERRO
Cedaços i garbells d'espinal (aranya)
Especialitat en les instal·lacions

Jaume Giralt, 5 - Telèfon 1338 S. P. - BARCELONA
(Travessia del carrer Carders i Sant Pere més Baix)

LLET SOLIDIFICADA

**Vedells, Garrins, Porcells,
Mulats, Poltres i tota mena
de lletons i animals joves**

El deslletament de tota mena d'animals és una crisi prou sabuda de tots els ramaders.

El que no saben encara molts pagesos és que amb la LLET SOLIDIFICADA el deslletament passa desapercebut dels animals tan si es tracta de vedells, porcs, mulats i qualsevol espècie animal.

Durant el creixement dels animals la LLET SOLIDIFICADA ajuda al desenvolupament del cos i augmenta ràpidament el pes dels animals.

Per tota mena d'informacions i detalls
dirigir-se al concessionari exclusiu:

CASA TEIXIER

MASNOU (prop Barcelona)

ANÓNIMA BARCELONESA DE COLAS Y ABONOS ALIMENTOS PER A L'AVIRAM I PORCS

Farina de peix fresc "Hèrcules"

Proteïnes 60 % | Fosfat de calç . . . 19 %

Farina de carn "Hèrcules"

Proteïnes 70 % | Fosfat de calç . . . 12 %

Ostres granulades i en pols per a l'aviram

Fosfarina o farina fosfatada

Fosfat de calç. 70 a 72 %

Despatx: Rambla Sta. Mònica 13 - Fàbrica: Hospitalet de Llobregat
Telèfon núm. 48 A. **BARCELONA**

LLIBRERIA CATALONIA

PLAÇA DE CATALUNYA, 17
T E L E F O N 1 2 4 5 6
B A R C E L O N A

CREDIT I DOCKS DE BARCELONA COMPANYIA DE CRÈDIT I DE MAGATZEMS GENERALS

FUNDADA L'ANY 1881

Magatzems en el port de Barcelona, enllaçats amb la xarxa ferroviària.—Magatzems a Alda (Amposta)

Préstecs sobre cereals, fruits i primeres matèries
Obertura de crèdits

Comptes corrents a la vista i a terminis.—Comptes corrents en monedes estrangeres. — Descompte i cobrament d'efectes comercials. —
Valors. — Cupons. — Préstecs sobre títols

Cambra cuirassada amb compartiments de lloguer

PASSATGE DEL COMERC, 7 — Apartat de Correus 661

La Bomba de pistó "NEPTUNO"

és sempre accionada per motors instal·lats a la superfície. —
No porta premsa-estopes. — No és necessari encevar-la. —
Funciona sols per tracció. — Absolutament silenciosa. —
Econòmica.

Es construeixen models per a tots els caudals i elevacions,
així com per qualsevol classe de força motriu.

TIPUS ECONÒMICS DES DE 300 PESSETES
LLOGUER DE BOMBES PER A PROFUNDITZAR POUS

VENDES A LLARG PLAÇ

CONSTRUCTORS

BOMBAS NEPTUNO, S. A.

Passeig, 5 i 7

TERRASSA

LLET CONDENSADA "EL NIÑO"

La llet condensada marca EL NIÑO amb
tota la seva crema i elaborada d'acord
amb procediments novíssims de fabrica-
ció, reuneix els majors avantatges desit-
jats per tot consumidor.

*No deixi de provar avui mateix la llet condensada
marca EL NIÑO i quedarà convençut de la seva
alta i insuperable qualitat*

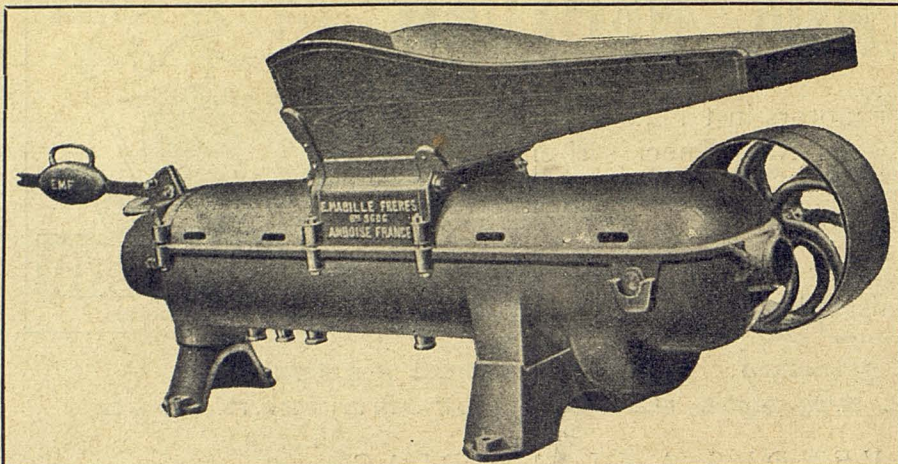
FARINA LACTEADA "EL NIÑO"

La farina lacteada marca EL NIÑO està elaborada
d'acord amb una novíssima fórmula que respon als
més moderns procediments científics en matèria d'ali-
mentació infantil

En la seva composició hi ha una substància vitamí-
nica que evita el raquitisme i, quan existeix, el cura.
És auto-digestiva i d'una assimilació perfecta i asse-
gura als nens un capital de salut per al pervindre.

Sol·liciteu mostra i fascicles gratis
"SOCIEDAD LECHERA MONTAÑESA, A. E."
Plaça Catalunya, 20 - BARCELONA

Viticultors! Colliters!

Per a la verema adop-
teu la **Prensa continua**
"MABILLE" amb
obturador i hèlice

MODEL 1928

EL MAJOR MATERIAL
EL MÉS BAIX PREU
EL MÁXIM DE
RENDIMENT

//

**P R E M S A
C O N T I N U A
" C O L I N "**

Premiada amb el primer premi al Concurs celebrat a Alcàsser de Sant Joan, amb Medalla d'or i Diploma d'Honor. La més alta recompensa.

AGENT EXCLUSIU PER A ESPANYA:

Premes Hidràuliques "MARMONIER", Premes a petit fus, Espremedores a 3 rodets, Separadores i Esgotadores, Elevadors, Bombes per a mostos, Bombes "FAFEUR" amb motor i sense, Moto-Bombes "MARMONIER", Mangueres, Recort, Aixetes, etc., etc.

APARELLS PER A LABORATORI. — Productes Enològics insubstituïbles per a la verema
BISULFIT "ENOL", "OXIDASOL", FOSFAT AMONIC, SABAS, METABISULFIT DE POTASSA, ETC.

VICENS VILA CLOSA - PASSEIG DE GRACIA, 88 - **Barcelona**
Telèf. 72095 - Dir. Teleg.: KEGEVILA

Propietaris! Quan necessiteu elevar aigua
recordeu-vos sempre de la

Bomba MINERVA

que vos donarà completa satisfacció

Demanen catàlegs i pressupostos a

MELCIOR CAÑARDO - Aragó, 252 - **Barcelona**
(entre R. Catalunya i Balmes)

L'ADOB AZOAT MÉS BARAT I AVANTATJÓS

Cianamida

19/20% DE NITROGENO Y 60% DE CAL

FACILITA DETALLS I ASSAIGS GRATUITS EL

DELEGAT TÈCNIC DEL CENTRE D'INFORMACIÓ AGRÍCOLA DE LA CIANAMIDA A BARCELONA:
CARLES BIELSA ROXLO - CONSELL DE CENT, 294 - **BARCELONA**

